نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده؛

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ی په ژبه او بیان لوړ کا او تمیز ی
ورکا له نورو حیوانانو په نطق: او ونیا سره او خپل کلام پاک ی نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند له چه بیله د نسته بل خاوند او نه بل بدو د دوگړیو
ښیښتی دی دی په انسانان پخوب و ښږ و پالی او د هر ی بلیغ وینا
ملهم دی درود نا محدود په هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
چه موږ ته ی راوښوله سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائناتو تر ده جار سم

دی دی ناموږ د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی دده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

ketabton.com - The Digital Library

رہبر ستوری دی او د پیغمبر دگوتمی خلاف عمی کړدوی نوای د دین سپه‌سالار بدله مونږ ه ورکړ دوای او د رحمت ور بو نسکور۔

بیت

دپیدی د اسمان ستوری | ځی رنا ئی لور په لوری
ښتپه یدزمونږ می کړه رو بنا ند | ذوی د دی خوبی پخپاند

بخاص کړه د خدای رحمتو ند دوی نازل پر خلورو یا ر انو د نبی پر عو ره ملګر یوا او د ده پر ټلسیوا د خاندان اما بعد په دی پودی چه د ونیا د انسـ عو ره خاصه ده او د نطق تاج ہغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د عـو ره خاصه آدم پر سر ښکور کړ او پیهره زمانه کی خدای تعالی پر انسا نانو کی عـزرد شاعران او دونیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دګمل سوا او ددوی ونیا وی پر کلمه د اسی خوبی دی چه انسان زړه انشراح په مومی او د خوږ وږ وصر ہم وی زه چه محمد ہوتک یم او پا صل پښتون پقندہار کښی اوسم له پیره ده چه په ویلو د د اسی ونیا و بجث یم او د پښی او ورځې می ہم د غه کار دی او د پیرو قتونه تیر سول چه ما غوښتل چه زه دپه

شاعرانو

ketabton.com - The Digital Library

شاعرانو تذکره وکاندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مګر زماني ماته فراغ نه
راکاوه او دا هیله مې په زړه کې وه چې سوه ځکه چې پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پرېوت
ه او هیچا آرام نه درلود او نه فراغ ګاهې به مغولو چپاو نه کړل او ګاهې به دګرګینو
د ستم سوران وه اوس چه حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو ځخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجي میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره یاسته
او پښتانه ی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اندوه او قلم مې تړوا جنسیت
هغه وقت چه زما له اراده ی خبر سو نو موږ د پښتنو دستګیر او تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک — په ملکانو کې دی دی لوی ملک
د حاجي میر غښتلي زوی ګړند — خالقه تل دوی ځلان داعې

نوی زه وغوښتم خپل دربار ته او ماته ی تشویق وکا او الطاف ی ښکاره کا
چه دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم ځکه
چه زموږ پادشاه او د ښاغلم خپلو دربه سر شاه حسین خلد الله ملکه وسلطنته
پخپله هم د ښې وینا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه ژر تر ژر

ketabton.com - The Digital Library

لی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړی سی بنکاره دوی په ماله د
د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوالو ندرا ټول کړی دی او هغه وقتونه
زیدم له وگړیو تخم ځمی د ډیر سنه حالوند او وړیدلی دی او اوس هغه متوا
لل الله په غوسښتی کا بزم دری کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه په دل
راغلی دی په پټ واو نو بنکاره خالق تعالی دی لټوله مسلمان
موبږ د پادشاه سیوری دی تل دی او دایم په دغه کتاب چه ما
او وځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و ۱۱۴۱ سنه هجری
درو خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو په چه ا
دوهمه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی
په بیان لبی د هغو ارتینو او ښځو چه دو پښتنو ... ند باید

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او موبږ ته د دوی وینا دی بنکاره د
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

ketabton.com - The Digital Library

تولد شوی و او د تولد پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښی مشر ګڼل کیدی د پښتنو
په ټپک په التغر کی زیږیدلی و په سنه هجری ۶۶۱ کی او هغه وقت چه لوی سو
نو ډیر کار د خدای عبادت او په التغر او سوری کښی د قوم سردار او باداره و نقل دی
چه په هغه وقت کی به هر ځل مغولو دا ارغنده او برغامه ولوټ کاوه التغر او اولان او کلا
به ی تالا کړل بابا هوتک خپل قوم مونه را ټول کړل او د سوری غر سره دی پر مغولو شخړه د بو تله
پر دی جګړه کی مغول تالا سول او د پښتنو ګډیو ډیر وو شړل ما ته خپل پلار داود خان
داسی نقل وکا چه سوری غر په دغه روځ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو
د مربه بر لیبنا ملمه کا په دی شخړه کښی پښتانه لبرا او بی ځواک و چه د سره مغولو
بیت بر راغله او اخیستدی وکانو یو څو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مړل بابا هوتک
په لوړه ... داست ... ولوله او په غښتوی د مغولو تر تشنه شیرل غښتلیو میړو
بچه دا سندره او ویله په جګړه تو دیدل تر څو چه سوری غر ی د مغولو په وینو ولاړه
او تول ی پښپا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلي

بیتونه

پر سوری غر بل راته نن اور دی | ګریه جور راته پیغور دی

ketabton.com - The Digital Library

پرکلی کور باندی مغل راغی
غبتلیو تنگ کړی داموواردی
په پښتنا آئی ی بلخلمودی
آدم رغی غبتلیو راسی
توری تیری غشی تربلاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
ورورپاندی کړی چپل تترونه
زیاد زلمو وینی بهیږی
میرځی زغلی او تره هیږی
پښتنو هلی پر غزه جنګ دی
مهال د توری دی ونګ دی
زلمو پر ننګ ځانونه مړه کړه
د پښتنا ځنګی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
پر تنګ ولاړ د پښتنا سی
پر کلی کور باندی مغل راغی
د تیرو تورو ګذارونه
پر کلی کور باندی مغل راغی
ځکلی او غروند په سره کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغی
سور غر په وینو د دوی رنګ دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغلو سره ډیر جنګونه وکړل او دارغنداو پوری خوا ته ی وشړل او هر کله به دا تغر او مرغی غبتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

٭ مغول

په مغول نو تل بابا هوتک چه سپین بږیری سوځری نه او یا کال و په سنه ۷۴۰ هجری
وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی واو تر بغه پلار وروسته ی د قوم د مشر تابه بګری په سر کړله نقل کا
ری چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی و په جنګو کی به ده لسو تنو سره بوه په بغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځه ویشتو کالو زلمی و هسی وایی چه ملکیار بابا
د سیوری په لتو کی ډیر پهلوان را تول کړل او هلته ی کارېز و نه و کښل او خپل زلمی ی په
کښنتو کربزو و کمارل مغول چه په دغو و دا نیو غوبرن سول پر سیوری ی یرغل و کا او د
ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو بیرن ورانی سوی او ځنی
ولاړل مرغی او ځنی و ب ته ځنی هم وخاته والنړی خو اته هلته ی خپل زلمی سره یتول او بیا
راغلل مغول ی وشړل او سیوری ی بیا ودان کړی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجری کی په پسرلی اتر نک ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ی چه نو مونو
او خورا ډکه غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډو ته راغی هسی سندره ی
وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیدی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی خو خپل لالی غواړی

که ړوده ړوده + د ترنګ ړوده + خاوند د یې ده + چه د ړه کی مومی + زما خیال ړسوده

که نیږدی نیږدی + نیږد بیلتون دی + ترڅه نیږدی ړی + په ویرژړلی + په غم ژبون دی

که اوږدی اوږدی + په زړه می اوږدی + دا اوس بوج کا + د ویر نیږدوند + بل د ویر په زور دی

تمنځنه یوسه + سپینی سپوږمی + ورته وو وایه + چه ترناټ تال کړم + ستا له خوا ګیه

که خړو خړو + او بو سوان کړی + بل ملکیار دی + پاته لیار دی + سوب ی جان ان [illegible]

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندړی وویلی د خاوند په قدرت ترنګ یو او بند ولړ ګی ماوږ او دلته درود

دیوی څنډی او بلی څنډی په نلو او غږ د لبنی بند سو په ترناټ یو پل جوړ سو ملیار بابا هم

پر دی پل تیر سو او خپل مقصد ته واصل سو. نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره نوحی کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا ی ولید چه غشی تیره کا ملید څنی پښته

وکا چه تر بوره دا ځکړی هغه ویل د مغولو په جګړه کی ستا ملاتړ یم ملیا. بابا دعا کړه ور ته

چه تر بوره تل سو یمن او سی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړه کی بری موند او ماته ی د هیچا

په یاد نده هسی نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تا ړ اک پر سیوری راغی او هغه وقت

د ملکیار بابا په کلا کی څوک نه و پیر ته له بنځمنیو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان هغه کوټ

ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا قول د ملکیار بابا د دعا برکت و

[illegible]

ketabton.com - The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون سړبنی رحمة الله علیه د پښتون بابا

دکسي د عبدالرشید رحمه الله علیه ځوی و خاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي وو د خدای

په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لار رخصت سو او د خپلو اولاد و سره

راغی که کسي ځخ غورې مرغن ته او کله به ولاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی

ستاید او شمانځ او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټنی نیکه لید ته به ی کوله او پسله وفات

به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټني نیکه زوی ځولوی سو

او هغه وخت چه خربنبون د کسي له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به د ده سپی د یر

وشړل سپی وایی چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سړبن او بیټني نیکه په مخ کښی

ناست وو د دوی کور و د کسي په غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تګ او رخصت

ماذون سو اسماعیل نیکه د اسی ناری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکي بلیتون دی + له کسي غره ځخ + ځی خربنبو ندی

که ورو ره ورو ره + خربنبون ورو رد + ته چه بلیتون کړی + زما و یر ته ګوره

چه ځي مرغني له + تورښا کرغني له + همزولی یا ته + ځه څه برغني له

د خدای د پاره + خربنبون یاره + چه بیر مونکړی + زموبن کهول واره

ketabton.com - The Digital Library

زړه مې ريږي + يار مې بېلېږي + بيا تو ني اوردي + ځان په سو ځيږي

نقل کا په اسماعيل بابا خرښبون بابا هسې غبرگون وکاوه

څلوريځ دخرښبون بابا

بېلتانه نار مې وسو په کور باندي   زه به هېڅ په ځه شوې بيش په ورباندي

له خپلوانو به بېلېږم په سر وسترگو   دواړه سترگې مې په وينو دې شړ باندي

اسماعيل ستا نار مې زړه گې مړي کي   بېلتانه خرښبون بيا له تا پردي کي

نه بېرېږي که مې بيا نه ستا يادي کي   په چېر ود وير به پري سې زړه مراندي

ځمه ځمه په اربو ديون مې دې ځي ځه   ديانه څوري به اچوم وترخ ته

ستا سي ياد به وي لښ زړه وسيځ ته   که دا محکه غزوند توال شي لاندي باندي

نقل کا په خرښبون بابا ولاړ به مرغه کي هيشت سو او هلته هم وفات سو په کال هجري ۴۱۱ سنه وروسته ي زامن هم په غوره مرغه کي او سيد له او د کاسي اولاد بيا ړ تر

ولاړه د کسي غړه او پښين په لتو کي هيشته سول او د کند او زمند او لاد ونه خپاره سول او د ولا ړ ل د ننگر هار او خيبر او پېښور لتي ي وينولي

ذکر د قدوة الواصلين مظهر تجليات الهي شيخ متي خليل غوريا خيل سربني عليه

ketabton.com - The Digital Library

الرحمة الله الولي شیخ متی د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غور یا غوریاد کښه ابن خرښبون زوی و چه حضرت سړبني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و مانه داسی نقل و ما چه د خرښبون علیه الرحمه مرگ په مرغه کی و
او اولادی هم په ارغسان او مرغه او پښین کی سره خپاره سول ځینې ورڅول د
ژوب او کوډک غره ته او امران او حسن د شیخ متي ورو نه پر سغه غره اوسیدل
چه ورو ته د مشرور په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبي بي خالا دده ی
خور په پښین کی و چه هوری ی زیارت دی یو بل ورور ی په کرمام کی شیخ دی
نقل کا چه شیخ متی قدس الله سره په کال هجري ۴۲۳ زیږیدلی واو په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له ~~سرده~~ پر غاړه وفات سو او پر سغه غونډی لوی شیخ دی چه
کلات باله سی نقل کا چه پر سغه غونډی هیڅ اوبه نوی او دلی ډلی پښتانه او اولاده
چه په دوی دده زیارت ته تلل د ترنک له روده به ی اوبه ور سره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زهیر دده مشر زوی دده په زیارت کی د تنده ډیر تږی و که ی نقل د متی بابا
له قبره سره نژدی اوبه را د غورځیدی او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهیږی او زائرین ئی څښی نقل کا چه شیخ متی بابا لوی زاهد او عابد

ketabton.com - The Digital Library

او په خاوندمین سرې وو ده اولاد و لا پل او په پیښور او بډبنی کې میشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه راوتلي شیخ زهر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غندان کې ئې یو کتاب وکښلی چه تزم ئې و د خدای بینه په دغه کتاب کې متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او دامې مناجاتونه ئې وویل چه د هرو نه ئې ویلي کول دغه یو شعر بالخیله پلاره او رېدلی و چه نقل ئې کاندم

شعر

پر لویه غرو هم په دښتو کې | په لوی سهار په نیمو شپو کې
په غاړه بوغ او په شپیلکو کې | یاد وېر ژړلو په شپیلو کې

هو ل ستا د یا د نارې سورې دی

د استا د مینې ننداره دی

ځنډی زرغون که په بېدیا دی | د بڼ خوا ته په خنداد ی
ترنک چه څر دی په ژړا دی | د اتول اغیز د مینې ستا دی

تول ښکلا دی ستا الله لاسه

ای د پاسوالو پاسه پاسه

ketabton.com - The Digital Library

که ملر رو بنا نده ی پیین دی | یادسپوږمیه تندی ورین دی
که غږدی ښکلی پر تمین دی | لکه هنداره ځ د سین دی

ستا د ښکلا دا پلوشه ده
دا یو سپکه تندره ده

دلته لوی غرونه زرغونیږی | د ښرونه ورځي یکبس چلیږی
بوراوی شا وخوا کی یږی | ستر گی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده لتو درته می
تل د نیری په ښکلایده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
که ورځ که شپه که پری کال دی | ستا دقدرت کمکی مثال دی

ستا د لورو یو رنا ده
دلته په جوړه تماشا ده

زړه می دا ستا دینی کور دی | سوی د عشق په سوځندا ور دی
رپ ی وتاته ستا پر لور دی | بیلدی بیخ دی ورکی پلور دی

ketabton.com - The Digital Library

ستا د جمال په لیدو ښاد دی
که نه وي د غم نو برباد دی

په غرو کې ستا د عشق شپیلکی دی
د دې نړۍ په عشق سمې دی
که غونډ که وړه که پنډ نړی دی
ستا د جمال ځری پرښتی دی

چه پر دنیا مې سترگې پرې سوې
ستا د جمال په ننداره سوې

نه هسک نه مځکه وه تور تم و
تیاره چیره وه تول عدم و
نه ابلیس نه ی آدم و
ستا د جمال سو چه پېر تم و

چه سو ښکاره ښکلې دنیا سوه
ری خلق
د پنځ پر لوري ی رڼا سوه

زه چه خرگند پر دې دنیا سوم
د ښکلي مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال بانذی شیدا سوم
لېونی ستي را جلا سوم

په ژړا زارم چه بېلتون دی
همه پردیسي بل مې تون دی
ذی جای

دگړو

ketabton.com - The Digital Library

و ګرېوولی متی ژړاړی | سوړی ی اوری غاړی ګاړی
ته غواړی شوای ته باړی | خپل قوم او کورو کلی مزاړی

څومي په بيل سی ينمه خواسی
تل ی د بن په لور ژړاسی

نقل کاوه سی په د شیخ متی علیه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل دده پر هدیره پروت و او وګړیو
به هغه پارکی به غول او هر چا به ویل لو به ی ژړل هغه وقت په مغول راغلل هغه
کتاب ی واخیست او وروسته نسوه څرګند په څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امیر پولاد سوری غوری نقل کا مذبدة الواصلین
شیخ کته متی زی موریاخیل چپل کتاب لرغونی پښتانه کی په دی نقل کا له تاریخ سوری
څخه په په بالشتان ی لیکلی او صوندلی و شیخ کته علیه الرحمة هسی وایی په په تاریخ سو
کی راوړی په امیر کروړ د امیر پولاد سوری زوی و چه په کال ۱۳۹ سنه هجری د غور
په مندیش کی امیر سو او جهان پهلوانی باله وایی په د غور کو یتو ند او د بالشتان
او خیسار او تمران مانی ده بر کوشک ی یتول وینول او د رسالت له نهولی
په خلافت کی ډیر لو مکونه وکړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

ketabton.com - The Digital Library

تن له سلو جنګاورو سره جنګیده ځکه ئې نو کروړ بالله چه معنی ئې ده ظلک او سخت وائی چه
امیر کروړ به په دوبی زمین د زور کی واوهسته ئې مانی درلوده چه کهتت د مندیش پښتان
واوه په دغه ځای کښی ښکاره کاوه او عشرت په تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له بریه
پخوا او بالشتان او بست کی وو او د هغه سوریانو می له اولاده دی چه د سهاک له پښته و
امیر پولاد په هغه دعوت کی شریک و چه ابو العباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړی له او ابو مسلم
ئې هم مرستی و تاریخ سوری محمد ابن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت په جنګو کی چه امیر کروړ له
د میری سوبی وکړی نو ئې دا بیتونه وویل چه ویاړنه ئې بولی هغه دادی په شیخ کته علیه الرحمته
تاریخ سوری رانقل کړی دی

ویاړنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی ملا اتل نشته | په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته | لا اتل نشته
غشی د من می ځی برېښنا پر میرځمنو باندی | په ژوبله یو نم پر غالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی | لما اتل نشته
زما د بریو پر خول تا ویری بسکټي نمنځ وپو یایم | د آس لسوری مځکه ریږدی غرونه کاندم لتاړه

لمی

ketabton.com - The Digital Library

کرم ایوادونه اوجاړم له ما اتل نشته

زما د توري تر شپول لاندې دی هرات و جروم
غرج و باميان و تخار بولي نوم زما په اودوم

زه پېژندوی یم پر روم
له ما اتل نشته

پر مېړو زما غشي لوني داړي د ښمن راځنه
د ېېرنوالرو دېر ځندو ځم تښتي پلن راځنه

پر پلن نه یون راځنه
له ما اتل نشته

د زرنج سوبه مې د توري بېخ سوره کړه
پیادارې مې لو پاوی د کول د سورو لېره

ستر مې تر بوره کړه
له ما اتل نشته

خپلو د گروره لوره پېرزوينه لوم
دوی پوا دينه سنبه بامم نبه گروزنه لوم

تل ژي و دنه لوم
له ما اتل نشته

پر لوی غرو مې ونیا دروی نه ېېخنبده یتال
نه زما د نوم مې بولي پر دریځ ستاینوال

پورځو شپو میاشتو کال
له ما اتل نشته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سور نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښې ونیا خاوند و ده په هر کله شعر ونه ویل پیکال سنه ١٥٤ هجري د پوشنج پېخنگو لښې مړ سو، د تره د ورو ستهی نړوی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او لبت او زمین داور پر محلکو
خاوند سو

ketabton.com - The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة

شیخ کته یکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری سی نقل کا چه اسعد سوری پښور کی اوسیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی د ډیر عزتمند و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښ وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة د ډیر ښه اشعار و یل نقل کا چه سلطان محمود غازی پر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله علیه سره جګړه وکړه او پر آهنګرانو کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد هم د آهنګران په کوټ کی و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری و نیواو بندی ی بوت غزنی ته نو امیر محمد سوری په خورا زړه ور او عادل او ضابط امیر و له غیرته د بند مړ سو او شیخ اسعد په دوست و د امیر محمد سوری پر مرګ ی داسی ساندی و ویلی په یوه بولله کی چه قصیده په عربی ده

وله فی القصیده

د فلک لیجارو څه وکړه م کوکار
زمولوں هر ګل چه خاندی په بهار

هر غوټول چه په سیر یا غوریده وکا
ریژوی ی پاڼی کاندی ناز پنار

ډیر عزتمند د فلک څپیره شند کا
ډیر سرونه کا ته نخا ور ولاندی زار

د والمن لسره توول پریاسی مرسی
د بی ورنلو دینی تری کاندی خونخوار

چه لسبر مدی زمری ریږي زنګلو کی
دا وګوری ی د اری تیرو حیار

هم ی عشتی سکنی د ال د ژو بلورو
رستمان ځنی څخلا کاندی نیدار

ketabton.com - The Digital Library

چې ملاوې تکوېږي پغښتلیو

پیوه گردښت کې پر باسي لښرمه
څه تېرې شه ظلم کاندې اې فلکه
پو ییر تړلو لو نکړي پرېږده لرا هیڅ
هیڅ روغې ی په زړه لښته ستا له څوره
له تیر پودې او ښې ځاځې له او ریخیو
ښه لاس و اخلې لحوُر ښه لوری
ښه زړه وسوځوې په هیچا باندې
ښه وصل کړې یې لیل مینه
ستا له لاس دې پراته ژوبل نه گیروې کا
گله غوڅې کاندې مرا ندی دزړه گیو
گله تکی واچوې پر نانه ولیو
گله غوړځوې واکمن له لوړ پلاز ولو
زموږ جیر ذره ولو دنن پیا یو عشقي وو دشیته
پر سورلیو باندې ویر پر پیوست لیا سه

دا فلک سپرو کاڅه کا بې گزار
نه یې عشق نه لذت وي نه یې سپار
ستا له لاس نری هیڅ گل بلیه خوا
پر نتلیوا وسوي دغم ناتار
بیلوی په ژړا ژړ یین لیار
چیسی ژاړی پورته ورته ستا له شنار
ښه ملا کړې لبې وزلو له تزار
ای رنافت
ښه پر لیونې له گردښته له ملار
ښه در ملي تیپونه د افگار
هر پلوته تېپي زړه ونه یعار خار
گله تیر باسي وگرې هو ښیار
گله شیری کړې گریوان دمنځې چار
گله کښینوې پیځاوروکې با دار
و دڅو بلله په دې عشقي هزار
محمد واکمن چه ولاړې پیبل دار

ketabton.com - The Digital Library

یو وار سوا سپر پلاس د میر شمنو
په سماوی ودان آهنګران و
د محمود د ژوبلو سره پلاس کښیوت
تګیا لیو لره قید مه ینده ده ځکه
سرنیزی ی غوره خاوری بهادیره کا
پدی وییر د غور وګری تورلمزی سول
ګوره ښاخی رښی او ښی لدی غروتو
نه ښځه زرغا د غزولو د ښه یاده
نه غوتول بیا زرغونیزی بیلا سنو تو
نه له غرچه بیا راځی کاروان د مینکو
د پسرلی اوره تودی اوښی تو ښد
دا په څه چه محمد ولاړ له منزه یه
نه منکاریزی ښځه سور د سور بلیتو
چه به بخلیو په نخا پکی خندله
ښځه غور په وییر ناتار د والمن کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه د وکا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمیکند و بیر درست جهان اوځار
چه غږنه ته ی باتلی په تلوار
سه ی والوتله ښکته پردی لار
د زمر یوڅ بیرکا یو کلدوی څوار
پدی وییر رنا تیاره سوله دښار
دا کرونګی ساندی لی پښور بار
نده زرکیو پیمسا دی کهتار
نه بامی بیا هسیده کا په کهنار
نرا دروه می غورته بیا جوپی دښار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په وییر ندی سرغور لتول سوګوار
نه ځلیږی ښځه لمر پردی دیار
چه به بیغلوکا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جاندم غندی سوراسه
محمد غندی زمری د مړ ښی منګار

امیتن

ketabton.com - The Digital Library

شین زرگی فلک ولی لاولاړ ی — ای دغور غرونو پرڅه ښوی غبار
هلکی ولی پرېږدلو پېرېوزی — لاندی باندی سره ورکړه داشعار
په زمری غندی والمکن څی لجهانَ — په ځوک کړی په نړی باندی قرار
هیخ پتا ای محمده دغور لمړ وی — په نړی به ندوی ستا دعدل سار
نه پر ننګ وی ولاړ پېنګ کښو می سوی — هم په ننګه دیه ننګه کا ځان بجار
که سوری دپتنګ پرکاندی دیرمېل ، — هم بو یارېی ستا پنوم ستا به تبار

پجنت کښی د ده ترون زموږ و اکمنه
هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر دبنکارندوی علیه الرحمة — په دغور و یوه سره پدی چه شیخ کته متی زړ رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه بنکارنده بیشته دغور و او کله کله به پیغزند اوبست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او دغور دپیرو زکوه کو لتوال و بنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسبانی بپادشاهی کی حضور او ددرباروی خاوند وا و هغه وقت چه هغه سلطان پرهند یرغل کاوه بنکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم دهغه سلطان په لښکر وکی واو هسی وایی چه بنکارندوی پیمدح کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

ketabton.com - The Digital Library

دستایې قصیدې لرې چه بوللې دې د محمد ابن علي وایي چه بسته کښېنماده دلوللو غنت کتاب وبیدی اوده هغه څوړ مې د هغه بولله چه د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة في المدح

پسرلی ښکلو نکی بیا کړه سنگارون — بیا یې ولونل په غرونو کې لالون

مځکه شنه د ښوند شنه منی ښې سوی — طیلسان زمردی واغوسته غرون

د نیسان مشاطې لاس د مجید ودی — مرغلرو باندی وښکلل ښوون

د غنچو لو جندری خاندی وریدی نه — زرغونو ښوکې ناڅې زلمی جوون

لله ناوی چه سور تیک په تندی وکا — هسې وگانل غنچونو سره پسولون

مرغلری چه اورو د څونو لیه — پیځلای سره راند چپاره د ښتون

زرغونو مځکو کی ځل کا نکه ستوریه — چه پر هسک باند ځلیږی سپین گلون

سپینی واوری ویلیده کاندی بهیږی — لکه اوښی د مین په گریوانون

هر پلو رڼی والی بهاند خاندی — له خو ښیه سروهی له سینگرون

هر پلو د گلو وبڼم دی لونلی — تو راغلی له ختنه کاروانون

د مسیح په پو ده مړو روندون بیا مومند — پسرلی مگر مسیح سو په پو کړون

له مړو هاو روی آغلی گاپرا ویوست — وچ بیدیا او غوزی کړ له جنتون

سری جاجی چه رامشت کړ امشتگرو — گیهځ چونی چه په بن وکا بوغون

په

ketabton.com - The Digital Library

په بربنا چه بنغ د چونیو نغوږ بیده سی
د زلما تاپي راغلی دی پر جنب یو
د پو پلو څخ سور کړي پسرلی دی
د هندارو په شیر غږون سپین د مڼگلن دی
پخور څنګ غور څنګ لخولی څګوند باسی
ښد چونی پستایه د جنډیو موږ سی
د شنب د کهالد ختلی لمر دی
د بندو اوروی درست الیو ادور غونګه
پزابل چه د بری پر نیلی سپورسی
نه یی شوک څخ تد دری د میرثمنو
د اسلام د دین شهاب د نری لمر دی
هره پلا چه دی پر هند وسند یرغل کا
په پسرلی یې دی تیزون په اټک وکا
نه به د ظلمی غندی روان ستوی په سنک ځلی
نه به داوی جگړن د سنیا پلوری

تو اچنډی سره پیودی اشلکون
لکه پخلید غنچی کاندی مکیزون
یو د بل پخاره اچوی لاسون
چه پرواورو باندی ځل وکالمرون
لکه ښن بابی شنا کاندی سیندون
ښه موږ سم د سلطان پښتون
د پسرلی په سعود و دان لده رغون
له قصداره تر دیبل ی یو نون
پلا هوری د میراني گزارون
نه ی توری تد تهیګ بی کلک دالون
تور ستهان ی کړ رنا بیجها دون
رنوی توره نری په شهابون
خاره خاره تری سو الله زیرون
که څه پور تد سی لغوره دیر میرون
نه به نری شوک د هند څاره ښهرون

ketabton.com - The Digital Library

به څوک زلمي د غور سره راغونډ کا
یو ځای شو ند شهاب الدین دی چېری و کا
په جو پو جو یو جګړن ی هند ته یون کا
شن پسینه بانډی تیر یو دی پر غل کاندی
ځیان سینډی هم لړاړه ایلاړی کا
پیهر کال اټک د ده بند راغلی کاندی
پښتو ځا ښکلی زلمی چه زغلی هند ته
زړغوړنی ځتی اغوستی وی دی مړونو
هر ګیځ چه لمر ختر کیږی له ځای تیږي
کله بریږوی له غرمه وی کله بړ ملی وی
د شهاب جګړن به نه کیني لږ غلو
زمری کله کاږی ځان له بر غلګړیو
یا به جنګ کا د بر یو رنګی پهند کی
یا به وران کا بود تو نو ن د بمبهو
پر ناوه سی ته تل د دین شهاب

د داوه تورې به چری کا ځلون
په بر لوری هر ایواد ته یرغلون
چه د غور باداریت وکا زغلون
په پرتم ی زمری ریږدی په زنګلون
پر او وو بریږی د غور یا نو به اړون
غوړوی په ځنو و خیل پاسته سالون
نو آ غلیه بیغلی کاندی اتڼون
بت به بیدیا هم پیو للی وی ځانون
څو چه یو نا دلویدیځه تیښتون
که لرمل که لمر لویده له تر ملون
نه به پریږدی د ازلمی ځیل بهیرون
څوی نکامات متون وریږون
یا به پریږدی هم پدی چیا رسرون
یا به لسره کاندی یو بیو ایوادون
نوم د تل وه پر دیریځ به تنمز دلون

ketabton.com - The Digital Library

خورا ندسی ستا پیتوره د هند لور ته | څو چه نست کړی له نمري بود تو لون

ستا پېژندمه د خاوند لوی ښتبتن وی

سوړ نو ستا پرسته یونه څوچه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السرواني البستي رحمة الله علیه

په لرغوني پښتانه کښې حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسي زېږېدلی او په بست کې ی له علما او فصحا نه لوستنه وکړه او ورو سته ورغی عراق ته او د علما ی پلو طو دولو اثمد ته سمع وکړه او ابن خلاد چه ترکند و په ابي العینا سره ی په بغداد کښې عمر ونه تیر کړل او له هغه دی د عربي بلاغت او اشعار و لوستل او په کال ۲۹۴ سنه هجری قدسي له عراق بیا راغی د ری کال وروسته په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربي او فارسي او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه دده استاد ابن خلاد پیتر کور ونه سو نو ده بهی خدمت کا او د هغه نه بدی خوابه شعرونه په ادب کی د عربو او ویله ابو محمد عربي ته په پښتو د خپل استاد دیر شعرونه هم را ژباړلي دي ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شعری د ریم تالیلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

ketabton.com - The Digital Library

شعر

ژبه هم سته دنیا کاندی په ی وینه — د خاوند پلاس کښې نزد او دریمون

ژبور ور لره ورځي دنیا ای اروی — دورهم خاوندان ترې وی پویه ...

که درهم ي ځني ورک سوسي تللي — پرېږدي ی پنځو وی پیښ ندون

که بیا ی سوځي ولوي خلق وایي — د دنیا ده رښتیا ینه لره ښتون

که بي وزلي ووايي رښتیا خبره — نو ره ووایي دا خو سوځي دي تیرون

هو درهم شنه دي چا لره لوید برخه — د درهم د خاوند هر ځای پرتمون

درهم ژبه ده له ځوک ژبور پېږني — ده وسله که ځوک پکا ندي قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی و چه په هغه کښې د عربي د اشعارو فصاحت او بلاغت بیان کړی وا او نوم ی و د سالو وږمه

ذکر د عارف رباني ربان السالکین شیخ تیمن رحمة الله علیه   زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیاء چه شیخ المشایخ بستان بړیځ کښلی دی یکال ۹۵۶ سنه هجري قدسي دا سې نقل کا چه شیخ تیمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی و ځکه چه دی د غور ری ځوانانو ولاړ او هلته هیښت سو نو خلق ی او لاد او س پکا کړ د کښې

منشیري

ketabton.com - The Digital Library

کشمیري خو یې اصل دوی دکاکړ اولاد دی او دتیمن رحمة الله علیه زامن او عابد او ولي و
نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و تیمن لغوړه راغی او په دوب کښېن دکاکړ بابا پېدندی وکړه
بیا ورپسې او په ګجران کښې و او سید او د علاء الدین حسین شام پر مانه کښې وفات سو
دتیمن بابا دغه شعر و نه زما پېږ ته لبتان الاولیاء څخه نقل کول او ما له ده څخه وا ورېدل

شعر

ګېهېځ زما دلبر خپره سوه زما پر کور دوېرنا ره سوه
د بلیتون ورځ تورد تیاره سوه
ربغ سو نا څا په چه بیلتون راغی

زړه مې لړی وېرنی شین دی پښېږ ا ژاړه څخه نا ورین دی
زړه غوت له او ښو مې ساډین دی
پښول نولیږم چه تا خوان زغی

نه به بیا یم نه به بیا راسي نه به تیاره شپه زما رڼا سي
نه به شپې راته پیخلا سي
بیلېږی چیر ی او س دیون ځی

ketabton.com - The Digital Library

د ښمنتن پاره ی هیر می نه کړی   آ غلیه مخ چه پدیا نه کړی

اور بل دی پر سینو دی وا ته کړی

پر ما د بل اور کړه وون داغی

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه
الرحمة الله ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ و په شوراوک ی کور وو زما پلار
محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی وو او د شوراوک راغی بلند پر غاړه په یوه کوډله
کښی وسیدی او د خالق په عبادت بده وه نقل کا چه شیخ بستان له پلاره دیر فیض وموند
د یه ځوانی ولاړ هندوستان ته او هلته په بنارو پسی ار گرزیدی او آثار د قدرت به ی
تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په سنه ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان
کتاب د بستان الاولیاء ولیکی او زما پلار رحمة الله علیه د هغه کتاب په شوراوک
کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی و چه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة
د دیرو پښتنو اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلی وو او دیر د دیر
اشعار یی هم را نقل کړی و لسنورو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د غه شعر ما خپل پلار
له خولی واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلی بولی

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما | راسه ګذر که پر ما
دیني او دنیا زمانه ټولې وریت په انګار کینا | بنې تار و نار کینا
خود به و ویلیږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا | ځان مې زبون کینا
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما | راسه ګذر که پر ما
و که نظر زما پر حال چه پروت رنځور یمه تل | په وير ناسور یمه تل
لړزه مې څاڅي وینې سور بو بو خپل یمه تل | په اور جلبل یمه تل
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما | راسه ګذر که پر ما
له درد سوز تل ناري او غلبلې وهمه | ګریوې سوړې وهمه
یو آن مې چیرې نه آرام نه تیکاو نه دیم | نه راحت کړنه دیم
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما | راسه ګذر که پر ما
د خوږ بوزیه لحال ته ری ای باد آګاه | یې د بې دزلو همراه
د خپل عزت پروی بستان ته ګړه د مهر منند | کړې له ګنا د ګوا بښ

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما
راسه ګذر که پر ما

ketabton.com - The Digital Library

د کرد امیر المفضل شیخ رضي لودي علیه الرحمة پلوه سره به دي چه کامران خان ابن سدو خان پښتو شعرا کښې په سنه ۱۰۳۸ هجري قدسي علی صاحبها التحیة والصلوة والسلام یو کتاب وکیښ چه کلید کامراني ئې نوم و بیدي کتاب کامران لکلی د شیخ احمد ابن سعید اللودي چه په سنه ۶۸۲ هجري ئې کښلی او نوم ئې اعلام اللوذعي في اخبار اللودي دی هسې نقل کا چه شیخ رضي لودي د شیخ حمید لودي وراره و چه شیخ حمید د ملتان پاچا سو نو ئې خپل وراره پښتنو ته ولیږی چه خوښه خلق د اسلام دین ته راولي شیخ رضي راغی دوه کاله د کسي بیخ وکړ نه یې او هلته ئې ډیر مخلوق مسلمان کړل نقل هسې کا نصر د شیخ حمید زوی چه پاچا کښې د ملاحده لاس ته څو سر کښیوست او لاده ئې ګمراه ئې د الحاد او اسماعیلي فرقې عقاید زده کړل او ګرځیدی د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئې پر ځای نصر کښینوست او د الحاد ترویج ئې غوره کړی او قرامطه ئې راوستل شیخ رضي علیه الرحمة چه سو چه سلطان د غزني ته ور نصر ته ئې داسې پارکی وښکل او ور ئې ستول

پارکی

د الحاد پلورې ئې تر پلل	ګوره دی زموږ و کور اوده
موږ روڼلي په نه یارنه	تا پتور ولتو راد د
لرغون و لې ګرځیدلی	چه دی ګو بنی ای اوده

ماخذ

ketabton.com - The Digital Library

سخه گروه دی اوس آره کم | چه پلرو دی رناوه
لودی شناپناه سیک سو | که سرخو مو درناوه
لفرنه موبی له کهال | لودی نیکی په کاوه
زه ونه رغاده شاله گروه | د ورخلوی په رغاوه

شیخ احمد لودی سی نقل کا چه لفرلودی سی دشیخ رضی رحمة الله علیه عنه کوت دعا

دالحاد پتور توران سوم | زه له رغون خو ملحد نه یم
زماد بنده هی توراکه | که ملحد یم د د بنده یم
له اسلام نه تر پلمه | تورانو تخه په ترلیه یم
گروه می سخه رغونی دی | اوس هم کروه پلر غونه یم
داسلام بیره سک به ظلم | وتورانو ته تیاره یم
دلودی ناوی سنتی یم | د حمید نه لوی کنهال یم
تورانی د بنن چه دایی | زه لگروه په آره یم
دای تورتاسی دره هوی | ذهنومن شاسی په تله یم
ود بنو دیناوی معزه | زه لودی یم تحو زه یم

غفر الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتین

ketabton.com - The Digital Library

ذکر مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه

دی نقل کا خواجه نعمت الله هروی تو سنه ی پښتون افغانی کښې چه په دوران د جهانګیر پادشاه ی وکښلې چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او د شیر شاه سوری په دوران کی ژوندی و دی وایی چه شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری کا شیر شاه خلق وګمارل چه ولاړ سی او د شیخ شراب ووینی چه راغلل شیخ پخپل کور ناست و صراحی او پیاله ورته پرانه وه خواره ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل ای شیخ په دی پیاله کښې څه څوری شیخ ویل را سه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . . وکړه په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړ او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی ښه مشغول و نه په پښتو او فارسی او هندوی ویله د پښتو یو شعری دا دی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله با د زړه هم کله مې خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله می نور کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

حلیمی زا

ketabton.com - The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې نعمت الله رحمة الله علیه لیکلی دی چه ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لواښکه کړه او د خپل ملک لعلودی طایفې تخت و په دې زمانې دی لودی تبر سلطنت ها پیښه ټه کښې ملک بهلول په سرهند د اسلامخان تر وفات راپسې استقلال وموند او تر جنګو په وروسته دهلی خطبه او سکه ووهله پانی پت او لاهور او پانسي او حصار او ناګوری د ملتان تر ښهو پوری وښول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړې او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او ډیر عادل او عالم پادشاه و په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات سو لله په دا ای

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبد د جلالی قصبه کی و او محمد رسول خلا توان هوتک پخپل بیاض کښې لیکلی دی چه په هندوستان د برستې په موسم خلیل خان نیازی یوه رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په مخکښې و ویله

ketabton.com - The Digital Library

رباعي

څپری اوریځې ژاړی له پاسه   کویله بوغ کا بلبلتون له لاسه
په سغه لونی کو به بیځول ستا   داهر حیا کا ستا زمونږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله علیه چه دا رباعي ونغوږه پجواب ی دا رباعي سمدستي وویله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرغون کړم په ورکړه راسه   ګوره اوریځې د داد له پاسه
خول می د عدل به درو روڼ دی   جهان بزیب موی زما له لاسه

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بیګ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پټخیل بیاض (ص) کی کښلي دي چه خوشحال بیګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سو او دا خان خوا مړنی او غښتلي و خوشحال بیګ څو کال په هندوستان بندی وُ او بیا ئی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او د اورنګزیب پاچاه سره ی ترمرګه دښمنی وکړه او په دغو تاوګښتی مرسو نقل کا چه خوشحال خان بیګ د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زاهن ی درلود په لقول شاعران و او پخپله خوشحال بیګ هم د غزلو دیوان لرنید چه دده

غزلونه

ketabton.com - The Digital Library

رباعي

خمري او ريحي ژاړي له پاسه کوليه بوغ تا بيلتون له لاسه
په سعد لوني کو هر بيخول ستا داهر حيا کاستا زمونږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي وليکه نو په جواب ي دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون کړم په درګه راس ګوره او ريحي د داد له پاسه
خول مي د عدل به درو رون دي جهان بزيب موږي زما له لاسه

ذکر د خان عليين مکان خوشحال خان بيګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه بياض کښي ليکلي دي چه خوشحال بيګ د شهباز خان خټک زوي و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پيدا سو او دا خان خو ډېر ښي او غښتلي و خوشحال بيګ خټک په هندوستان بندي و او بيا له مغولو سره ډېري جګړي کړي او داورنګزيب پاچاه سره ي تر مرګه دښمني وکړه او په دغو تاريخونو کښي مرسو نقل دي چه خوشحال خان بيګ د خټکو سرداري کړله او هم ډېر زامن ي درلود چه لوی شاعران و او بشپړ خوشحال بيګ هم د غزلو ديوان لرينده چه دا ده

غزلونه

ketabton.com - The Digital Library

غزلونه ډیر ښه دی او ملا هنال هم په شعر وایی او قصاید هم ډیری نقل کا چه خوشحال بیګ د مغولو په بند کښی و او په د رنتهبور کوټ بندی و بیتانه خټکان ولاړل او دده، مخه ښه یې ښخانې راوویوست اورنګ زیب نسو پخبر شو چه دی ځپل وطن ته راورسیدی او هغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بیګ ځلی اکوړه نومیږی او هلته خټکان پراته دی ښکلی خوشحال بیګ عالم او شاعر تېر سو روایت کا چه خوشحال بیګ هرایه په فقه کښی په پښتو راوا پولا او ډیر کتابونی دکښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجری وفات سو محمد رسول هوتک په خپل بیاض د خان علیین مکان داسی شعرونه کښلی دی چه زه ی هم په دی کتاب نقل کاندم

غزل

پکاته کاته می سترګی په خاته شی ... چه خبر دی د راتلو راباندی شی
ته خو اوس لساندو والاړی مرور شوی ... داځا یاری وهم ګنډن بیرته شی
چه دیدن د محبوب وکړمه تازه شم ... لکه ګبنت په باران سره او به شی
کوره تا را باندی کومی کوډی وکړی ... که په پښو درځښی درو ههم زړه می ننه شی
پیدا رمان د هغه وقت یم دریغ دریغ ... که د زړنی سیب ی بیا دما په خوله شی

ketabton.com - The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاږی | لکه روح چه له وجود د یوانه شی
بخته ته به مدد بیا راسره وکړه | چه په غېږ کښې می بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پواړو ښو یارانو
گندی بیا می پلیدو سړو نه بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوهی کندیر | وار یو دی نشته غیر
یو می بیا موند په هر ځای کښ | چه می وکړ د زړه سیر
بنده ځای پسی گرځم | چه تر ښه سیر بې طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی
ورند ور دی غیر ونزیر

ومن رباعیاته رحمه الله

چه حرمناک دی یا ترسنده وی | یاری له دوی نه ورکنده وی
د بد دیر پېړدی به تنگ نه بلا ته | بتر تر دانه شکم بنده وی

وله ایضاً

ketabton.com - The Digital Library

هوښيار ښکيږد په ورمو لوړ يا تد کا   ورموند وايم که څوک مځ راتد کا

محتاج د لوړو لوړو نغريو شي   سري په خپله کتوه باتد کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم لوړزی و روايت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه ښي کښلي دی چه زرغون خان د لوړزاد

لوړزی واو پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولاړ هرات تد او له سعد خان د عراق

د خراسان سفر وکا او د اوربکو پیچنګو کی زرغون شباره په سند مساند او غیرت

په شيباني خان سيستان تد ورسيلا لوړ زرغون خان لدد سره جنګونه وکړه ن

چه د اوربکو لښکر ډير وميل دوست محمد کاکړ بسې نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري

زه ولاړ یم هرات تد په کجران کښي می د ملا ايوب تيمني څخه د زرغون خان د

غزلوا شعر و ديوان وليد په اوراق ی و پيشمير دري سوه بيم د دوست محمد کا

روايت دی چه زرغون خان ډير ضعيف سواو په ۹۲۱ سنه هجري په ډيره دولت

کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې دا لاندی دوه چه

مثنوی د ساقي نامې دی د ده له ديوان د اشعارو نقل کوی

ketabton.com - The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقي پاڅه پياله راکړه — مرور يار مي پخلا کړه
اوبه توييه په لمبو کړه — اور مي مړ په دي اوبو کړه
پسرلی سو غنچه د گل کا — زلفي تاوي د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا — کرېدن په گلستان کا
زاهد وزري صومعي څخه — شراب پيري ميخاني څخه
هر سړی په ميو مست دی — دی بهار کې گلپرست دی
پراغوښي سري منبي دي — د غنچو لو تنداري دي
جهان ټول سور او زرغون شو — ويچ راغه ښکلي گلون شو
سري ټول شور و شغب کا — ياراني کاندي طلب ه
بهار وقت د ياراني دی — بنه موسم د پيمانې دی
لږ ساقي پاڅه بهار دی — تن ژوندون سبا رفتار دی
دنيا پاته مو نه شونه — تور و خاورو کښي به ليونه
پيمانه د ګډ لرمي ګړه — بزم تود په پيالي کړه

ketabton.com - The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد ... نابناد زړه مې سینه بناد

ساقي یا څه وخت د مل دی ... پخوشش کې خم د مل دی

وخت د میو د لیشو دی ... د پیالو د ډکیدو دی

ښغه څوک اوس دمجبور دی ... چه ی جام تش و نسلوړ دی

مستان ګرزي پیا غولبنی ... مستي کاندی پر غولبنی

لاس پیالس دی یارانی کا ... یه پیه بل ناند و تخزی کا

مجنون وصل له لیلا دی ... د جمال په تماشا

نه غمجن سته نه بلیتون سته ... نه هجو نه حکر غوت سته

تر تاو لر زمد را سه ... ساقي یو کړی بجلا سه

ما ته جام د ربل ولوړا ... چه یو تش می د ک نور سه

او مې بل د زړه یکوږ کړه ... لسهر حیا هر څه ی لوټ کړه

په بل څه نوی الفت دی ... هتو له مهر د محبت دی

هتول اخلاص دی او صفا دی ... تیاره ورکه سی رڼا دی

له زړه کم غش او دغل سی ... جهان هتو له ګل و مل سی

ketabton.com - The Digital Library

ساقی ستا مهر مطلوب دی　　نو بهار ځکه مرغوب دی

که ستا لور پیرزو نوی　　نو بهار به په څه ښه وی

څو ښه به نگار رنگ د گلو　　بی مستیو بی له ملو

نه به بزم شور تو دی　　نه نغمی ښه سرود سی

جام به تش د آرزو سی　　ورک به جهر او پیرزو سی

نو ساقی پاته بهار دی　　بزم تا له امید وار دی

یاران ناست سترگی ځلو دی　　ستا د جام په امید نور دی

دریم راسه عنایت کړه　　بزم تود د محبت کړه

سره ملو څخه د ک جام کړه　　د یارانو ی انجام کړه

چه سوری بزم یمی تود سی　　د رنگالو غوږ و سرود سی

د جهان ویره غم هیر کا　　یو دم ښه په عشرت تیر کا

په په مخ کی موبلیته دی　　لجهان سبا یون دی

دز

ketabton.com - The Digital Library

ذکرد الله تعالی پیرحم لو مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی و چه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی نو د ب ته
پکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم کړ چه نوم ی دی غرغښت نامه د اکتاب
چه ما ولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او لرشتینو خلقوی روایات راټیټ کړی دی دغه کتاب زما پلار
په توره کښی میندلی و او زه هم په کرهول کښی موکو چینوالی په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چخیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابر خان هم یو کتاب مشعر
کښلی وچه نوم ی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابر خان وفات سو او
زه پیر کور نه وم هو هغه کتاب ورک سوی وا و چا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم سهی و میر جن نسوم لکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وار و وار و ویلی وی او هم می یو څه له هغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای توکل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر و ویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سمی مشکور کا   هسی وایی کښونکی د دی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه دغه حکایت رانقل کړی دی

حکایت له غنبت نامې

له ښیګڼو روایت دی | هسې تولګه حکایت دی
نور محمد کاکړ راوی دی | چې ئې فیض تل جاري دی
د ښیګڼو له خولې وایي | چې غنبت ئې راته ښایي
چې کاکړ یو نیکه زاهد و | لوی څښتن له تل عابد و
تل تر تله ئې عبادت کا | پر دې لیاري ریاضت کا
شپې ئې رڼې په لمانځه وي | په ژړا او په ناډو وي
نه ئې خوب نه ئې خوراک و | عبادت ئې ژوند و ژواک و
چې به کښېنوست په لمانځه | یا به کښېنوت په ستاینه
ورځ ئې تېرله په قعده وه | شپه ئې هم په سجده وه
تل ئې سیر د لاهوت کا | په یوه ګوله ئې قوت کا
غرق به تل په ذکر الله و | هر سبا او هر بېګاه و
یو د شپې ئې عبادت کا | پر ګناه ئې ندامت کا

ترڅ

ketabton.com - The Digital Library

منزګي پښتي سوي له خوبه — په شپو شپو ي وو ويښتو

هسي خوب ي و ليد ګرانه — په غرغښت ښني ښنها نه

وايي اي کاکړ ذ و به — لتا خوښ يمه نيکمخو يه

ستا قدم زما پر سر ردي — ماسوا کښي دي قرار دي

پښه وورځ دده لما نځنه — د شپني عبادت کړنه

وي پاته لتا نور دي — شپي اوورځي د پکور دي

څه جهاد د کره پر تا فرض دي — وايم ستا د غاړي قرض دي

يوه ورځ جهاد افضل — تر ملو کلو لما نځل

څوک چه تل لمنځ وروژه کا — په جهاد بدي يورد کا

طري شره د دين همدادي — بيا خدمت د خلق اهد دي

لتا پاته د واره د نيه — ځان خبر کړه ښه له د نيه

نوره وا خله مجاهد شه — د لوي خداي د دين قاصد شه

د خداي نور پر جهان خور کړ — دا خدمت ي پځان پور کړه

ketabton.com - The Digital Library

چه د بشپړ عبادت سي — ځان د خلاص له معصيت کي
چه له خوبه ويښ کاږه سو — د غزا پر خوا نومره سو
زغنده خول يي آراسته کړل — د غزا عشق تيره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو — د سلطان غياث لملو سو
ويکړه هوري جهاد ون — د سلطان مل شو پيملون
څو هوري تر دنيا تير سو — د غازيانو په تول شمير سو
په يي هلته هم وفات سو — ننغ پيخاور و د هرات سو

ميره هسي ژوندون کاندي
مري د خداي پر رضا باندي

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان عليه الرحمه — محمد رسول هوتک عليه الرحمه

مچل بياض کښې هسي کښلي دي چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پينوري ژوندون کا پلار يي عبدالستار نوميدی او په بهادر کلی ی ديره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجري پيدا سو او له ملا محمد يوسف يوسفزي تحصيل ی لوست

ketabton.com - The Digital Library

وکا او له مخه ئې فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ئې هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم سو په ځوانۍ ئې دنیا پرېښوده او اکثر به یې غرو کې ګرزېدی
او کله به ولاړ د هندوستان پر خوا او د خدای عبادت به ئې کاوه د دنیا په کار به نه
مشغول کېدی عبدالرحمان بابا یو عالم رباني او عابد سړی وو او ډېر شهرت ئې د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښې درلود او په پښتو کښې په رحمان بابا مشهور سو په سنه ۱۱۱۸ هجري
وفات سو خلق ئې تر اوس د پېښور په هدیره کښې زیارت کوي کالا او دده شعرونه لولي
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان مشهور او ډېر ډېر پیدا کېږي هسې وایي فقیر محمد
هوتک عفا الله ذنوبه په ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کابل ته داستول او
له پېښوري د عبدالرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو کښل او اوس ډېر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمان با
شعرونه ډېر لولي او خوښوي او عام خلق فالونه پر ګوري حتی په سنجمنی هم دا
کتاب ډېر وایي او خدای تعالی دده په دنیا کښې هسې برکت ایښی دی چه د هر خوږ
زړه دارو به کا او هر غریب او محتاج مستغني کا زما پلار هسې نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضي ګرګین خان جور و ستم تر حده تېری وکا او خلق د خدای هسې ځینې

ketabton.com - The Digital Library

چه داب سول چه سپرگ خو بیا سول نو دوی په کوکران کښې مغفور رحمانی برگزیده صمدانی
حاجی میرخان هوتک سنبالم خیل ته ولاړل او له هغه دی چاره د کار طلب کړل او هغو لو
او ویل هر دول چه دی و ویی هغه کړی هغه مغفور ریوه ورځ تر ما بنا مه له نورو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ی تړون وکا چه ظالمان مره کړی او خانو نه
لجور د ظلم وژغوری په پای کښې حاجی میرخان علیه الرحمه د ویل راسی چه عبد الرحمان
با با قدس سره هم ویو پښتو چه د ده دیوان ی خوص کا هسی شوروند و بیت

زد مکتوب غنډی په پټه خوله گویا یم	خاموشی خو ښیری کا تر غوغا خما
کښت د عشق په توده زمکه امان چرې	سمندر بوبه چه زلیت کا پهرا خما

دغه بیتوند ی ولوستل هغه مغفور حاجی او لس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتره ده لتوله به په پټه خوله داکو ښې کړو چه ظالمان
رک سی چه مناسب وقت راسی نو به زه پرتاسی اینغ وکړم هغه وقت باید تول تیار ریو
و ظالمان له وطن و باسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان
د اولس میران او خانان راوبلل او په دما بجه دی جرگه وکړ له او لتولو بقرآن قسم
وکا چه دگر ګین خان ظالم له جوره خانو نه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

۱۰

ketabton.com - The Digital Library

میرخان مغفور لہ رحمان بابا تہ دا بیت وند ولو ستل — بیت

پہ اسمان ئی یخ بیت کری پسی آب و	خدای وماو تہ ښکاره کی بغدو
چہ رقیب راته ترلی پہ زنځیر و	نو چل حبیب را باندی پرانت بند
یو حالی منت بار اوس رحمان	پہ صدقہ کنی د خل نشتہ دلو بیا

نقل کا چہ د خدای پہ قدرت دغه ورځ پر اسمان اوریځ هم وه چه حاجی میر مرحوم دا بیت ولوست بغدو کری لہ ښکاره سوه اوریځ ی لہ یخ بسته سوه نو هم دغه پہ الهی مدد دکانه اوبیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاتونه وویل دادی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملگری دی اوس نو وقت دی چہ توری تیری ونکا و کاندو او هانو ان لہ دښمن ډرغورو بغدو چہ پہ ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹ هجری اوس قتال سول او د جنت مکان حاجی میر پہ مرد ید قتل بارونو تل او د ښمنا ن ی قتل مړه کړل اوس پہ لو کاتب الحروف عفی اللہ لو بہ د عبدالرحمان بابا شعرو ن را نقل کا

غزل

زه داسی دیوانہ د مجنون چاکرم	لہ رواج لہ رسوم بیرون چاکرم

ketabton.com - The Digital Library

پنو پسې م په داچاری یما قوک ده | لیونی د خپل شاه په افسون یم لرم
لوی ستری کوم بانه لو مد غمزه ده | دوب هید سندی پخال چون یم لرم
زوال توفیق نو د فتنو راتخ نه دو | په فتنو د روستر کو مفتون یم لرم

رحمان هیچ لیخیلد ځانه خبر نوم
په داسې نه زبون او محزون یم لرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه سپی وایی کاتب ددی کتاب محمد چې
ملا الله یار الوزی په تحفه صالح کښې لیکلی دی چې شیخ محمد صالح بقوم الوزی و په
حیلو کښی او سیدی او عابد او عالم و چه وقت کی په بد … تیر اوه او د خلق
ارشادی کا نقل دی چه شاه بیک خان د قندهار صوبدار شیخ محمد صالح د غوښت
په کابل کښ ولاړ سی او هغه حلقه ته فیض ورکړی او په تدریس د علوم طالبانو ته هدایت
و ما شیخ محمد صالح ورته وکښل په مال طمع د عزت نشته او په دنیا پسی زه نغواړم
زما داسی معتقد دی چه دنیا ما ته داسی نه چه زه ولاړ سم د دنیا پسی کړه زما عزت
عزاری ما پرېږده او په دنیا پسی حی مه مسافر کوه چه د غه خط ورسید
شاه بیک خان ووېل زما هم عزت مقصود و نه د بل عزتی سپی وایی محمد

ketabton.com - The Digital Library

په ملا الله یار د خپل شیخ پیثامد و کپښې کتاب په تحفه صالحی نوم و بهغو کتاب کښې
د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او خبری و کښلی او د د اشعار ی یکښی ضبط کړل چه له هغې
تحفه دا غزل دی چه شاه بیګ تدی کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دیلی دینی فیض هر سبا ورم | بیهوده منت بولی د نور چا ورم
په اشنای د شیمی نا شا په پلاس کښیوت | رو بان ز ړه یکوم په تلر پیما ورم
پر دنیا لډ تجارت نشو کړ د دنیا کی | زه د مشغولی په بازار عار د عشق سودا ورم
دیلی لیدل د رب په بهانه کی | خزانی که ددی ټول جهان پشا ورم
کر پیر تخت می د سلیمان ته سور کړی سحری | عاقبت ځاور و ته به عمل بیشوا ورم

بیلار عشق خوشحالی پرما حرام
زه صالح که به خوله خوبن پرزړه ژړا ورم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پرزړه ی عشق خبرنه سی د چیشانو | روغ به نسی په دارو د طبیبانو
چه لوی تن له رنځه خلاص پرزړه رنځور وی | دا د زړه دارو به نکړه حکیمانو

ketâbton.com - The Digital Library

مګر بعد په حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کاد خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر ابا ندی نکاندی عالمه | شه دویل درو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زړه خواری او په نسته کوم کی | زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح خندی د زړه په یونیو پایی
لوړ دولت په دنیا نشته لالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی په تحفه صالح کښی یی راوړی
هم شیخ علی سرور شاهو خیل لودی وو په د هندوستان پښتانو کی دیره واو خاوندو ذکر اما تو
او خوارق و په خلقو به بر کله ښی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هسی راوړی
په شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق په د ګرد هیدل په تحفه صالح کی راوړی
چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاو وعظونه او د سوالونو ابونه به یی ویل او د تصوف
مشکلات به یی حل کول یو ورځ یو سوال ښی وشو چه پیس تراهر لحظه مرګی رجعتی است
مصطفی فرمود دنیا ساعتی است فقره مقصد لری زموږ مرګ و رجعت کله دایم او
مستمر دی او که دامرګ و رجعت دایم او مستمر وی نو بیا به حیات بعد الممات
متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بیغه عارف ربانی سی جواب ورکا

ketabton.com - The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بلنه ذات داسماؤ ثابت دی او بدلن متحلل دی بستی وایی أَنتَ أَنتَ لا یَبلانِكَ فَانَّ بونک فِی التحلل ولیس عنده کمِنهُ خبر فانت وراء هذه اشیاء دغه مرگ ورجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل وموند سابقه ذراتو لوی پر ځای دیرې لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی چه ددنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفیٰ علیه السلام وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحفه صالح کښ د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار دی چه دا غزل ځنې را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه بیجا زکی
د حق نور وینم پسترګو دا یار کی

درست وطن رانه دریاب شو بی دیدن
دیدمی نشی مګر خدای می سبب ساز کی

که زه می شم هم لګوره کړم سر پور تر
ناګهان چه می دلبر پورته آواز کی

اری سر غوڅ د رقیب بیتیره تیغ می
هم به رحم که مالا دلبر غوښت په مهر دناز کی

زه ویار ملا ما نامست ولیو له بلبه
پر غماز د یاری کا بنی د غم ساز کی

ګران بلبنون به د غو مینو وینه
چه تل نامست وی خرابات کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت تش بی مغز پیا زکی

ketabton.com - The Digital Library

دوهمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دي غفرالله لهم

ذکر د اشنای بزم زمان ملا باز توخي ملا باز توخي په الغزکښې اوسي او په

اصناف د اشعارو کښې استاد دی غزل او رباعي وایي او د شاعرانو انبار دی او زما

چه محمد هوتک یم همراز دی ځکه چه تقد بارته راسي زموږ مجلس پیتو دوی او یاران دده

له لطافت د طبع ممنون ملا باز مبادي د علوم و لوستي او په فقه شریف کښې تیار دی

له منطق او حکمت لولي او خپلو شاګردانو ته دي درس ورکوي د محمد په ابتداء د ځوانۍ

تللی وا او پښتونستان ی له استادانو لوست کړی لطیفه

ملا له ملات ملا باز راغي او تقدبار ښې ز ما میلمه سو دستي ما چرګ حلال ګا

او طعام می تیار چه دسترخوان راغی ملا باز دي شعر ووایه

شعر

بیرلو دو دي زړه‌ی ‖ د باز برخه یو چیچې دی

د باز ښیم روي د مرغشو ‖ اوس می بس ا پینکي ورځ دي

ما ژر خند سپین د ... هم حلال ... او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا ... د ... له

... ... ملو ... ده

بدله

راسه پر ځنګ راسه لیلی تر می نږدی سه لدل | بیمه نر ځی چه می ونه ځتی بیځو به زړه ګو،
راسه پر ځنګ راسه لیلی ولی لماکړی بلیتون | دا ستا لعمد نه زړګی دی پسرو دینو کلګون
که هر څو تښتم نه پرېږدی می ستا د عشق شوانځون | زه ځکه تښتیږم لغنا زید پرد نه پټیږ
راسه پر ځنګ راسه لیلی چه د پېرزوه کم ملهم | دا ستا په عشق کی می تر شا کا د دنیا داره غم
حساب کتاب مجالی می واړه کا تا مینی برهم | لا رو ور تر نسته چه د کښینوم درڼو یکو کمل
راسه پر ځنګ راسه لیلی چه د پېرزوه کم یو ری | کجل درو انځله د وارې ستر کی بدی زدهم تر ری
لیدل به ستا د مخ کوم اندېښنی نکم یوزری | پکار می نه دی ستا بی مخ د جنت زیری ګل
راسه پر ځنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد | پر تا مین یم بی له تا می نسته هیڅ اندېښنه

زه د غره باز د هم نا بندی کړمه قفس کی پرشد
یو وار می خلاص که چه بیا زده کړم دوز خیرول

ذکر دا فضل المداحین ظل الله فی العالمین شاه حسین لا زال ظلال سلطنته من مفا[illegible] المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن عالم خیل میرزا [illegible] د مغفور جنت مکان حاجی میرخان زوی د [illegible] چه اوس هیڅوک انی لښکر پادشاهی ده او ویشانه ی پسیوری آ [illegible] پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۲۴ سنه هجری [illegible] د کلات

ketabton.com - The Digital Library

پیدا سو څه وخت چې حاجي میرخان د بیت الله او د اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
اولاد اعلم علما ملایان د محمد هوتک تخزی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوری د عمری
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار سره مصالح
د امور نزده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجری په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله ثورلس کلن وا و د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و په دغه مرګ د ورور په قندهار کښی
مشر سو خو داوس رعایت ئی کم کا تر څو په سنه ۱۱۲۹ هجری د شپی د نامرغ له قصر له
بام خطا سو او راولوید مړ سو د خپل عم تر مرګ وروسته میر محمود په قندهار کښی
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان د ضبط دپاره ولاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهی تر غزنی شاه حسین تدوړ کړله او د لتو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهی ومانه او خطبه او سکه ئی په نامه مبارک
جاری سوه شاه حسین ادام الله دولته ډیر ورا و مشهور پادشاه دی د رعایا
په داد رسی او د داد خواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

ketabton.com - The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې تر علما او صالحانو لا لوړي افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ئې کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دې عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ئې کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کینې لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او طبستد زعفرانی ئې په حکمت او طب کښې کښلی دی دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړی
د پادشاه ظل الله شاه حسین په نجم کښې ماهر دی او په نیولو د ممالکو کښې گړندی د
غلجو طوایف تر غزنی پوری د ده پادشاهی ځی او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ سنه هجری شاه حسین لښکر وکا او د بهادر خان په سالاری ئې
د شال او پوښ ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ سنه پخپله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر گومل ئې ضبط کړل او س په دغو ټولو ځایو کښې د ده سکه چ
ده او حکم ئې ساری پادشاه عالم پناه په ارگ کښې د قندهار نخه قصر چه نارنج باغ

ketabton.com - The Digital Library

بلند پېژندل شوی وه . یوه ورځ د دربار کاتب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کېږي او شعرا او فضلا
ټول لوی ژر محمد پیر تمک کاتب د دې کتاب هم په دې مجلس کې یم د پاچا شاه ظل الله اشعار
او ابیات پېغام کاتب هم د کتاب د دیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایي
او کله فارسي نثر په نثر هم میل کا او کتاب ~~د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قندهاري قرات کا
په سهو و سقم ئې زایل کا او د پاچا شاه په اشعارو کښې لږ سهو لیده شي او علمای ټول
په بلاغت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل هسې وایي محمد کاتب د دې کتاب
چه یوه ورځ د پاچا شاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه •
احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی لېږلی ځای راوړی ملا زعفران
د باندې ورور یو ګړی پس بیرته مجلس ته راغی او زیري د فتح د شال او ډوب ی
وکا او دا بیتونه ی عرض کړل

بیت

صین پاچا شاه د ډېر ننداره ګوري | چه ی فتح په لښکر و ډوب و شال کا
د زیري ی راوړي دی حضور ته | نو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه ژر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس ی ټولو حاضرینو ته شالونه
شیندل او د پاچا شاه په انعام سربلند سول هسې وایي محمد کاتب د دې کتاب چه

د

ketabton.com - The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص دیردی او دوال د ول خوږ دی دلته یو غزل نقل کوم چه د
مجموعه د کلام اصول مطور علام خان خوږ

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاندی د غم پیچا و مجبور کړم | په تیارو لی د هجران ی تا دور کړم
بیلیاندی می بیسن او تبکی د خیبرکي اړی | تا د فکر په گرداب کښی تل غبور کړم
د فراق پیری می تعیوت و مري تر | په جهان کښی ی رسوا که منصور کړم
په وصال دی ما یم نا بادیم د لبری | د بلیون فکر په زړه کښی ناصبور کړم
د باهو عشق می وخوږ په بچگر کښی | غمازانو په غزو عُمرو تا مهجور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت ستي مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان — سبي روایت کا زما تر بور رحمت بنونک
چه په سنه ۱۳۰۱ هجري پیښور ته تللی وسم ، د هلته می پښنیر کښی محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولید او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د ملک ال پوپرش معنی لوان و
او په قوم سوسی خیل و چه پلار ئی نور محمد خان لد موسی خیلو نه د کسی د بابه سر دار علم

او په ځینو ځایونو کښې د محمد یونس په پیښور کښې علمونه او کتابونه ولوستل او په هغه وخت چه عبدالرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاگرد شو او د شعر دیوان ئی جوړ کاچه ډیر غزل لري . د ځینو کښو معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئي په کښو پرده بیره اسی او که څوک عالم او شاعر ورته ورشي ډیر قدر ئي کا او په عزت داری او میلمه نوازي کښې همت کا رحمت هوتک حکایت کاچه محمد یونس یو ځلي د یره کښې ډیر باقدر کړم او بیره ئي ماته ویل چه یو د ښې شپه د دوی په کور کښې پاته شو چه یو د ښې شپه ئي زما عزت وکا او بیره ئي هم ئي اشعار بیان کړل د هغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ماته راوړل چه په دی کتاب کښې ئي ثبت کاندم خدای تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز ولري

غزل

نوو ... ندو ته ښه باندی سر چا | کله یا مونږ ته شیرین وصل دو بر چا
... بت ئی ښاله حسن روزی شوی | په دا حسن بلیه شمس و قمر چا
... پله می خپل مهر رهبر شوی | راکاوه به دو لبر د نور خبر چا
... استاد ز نغو بوی تر شام شوی | دوباره به یا دوال مشکو عنبر چا

ketabton.com - The Digital Library

په وصال لیږي خونابه سترګو ووری | په آسمان بېل بیا سوځي لمر چیا
بیا بیسته ئې لې له منځو مې پکو ریښ | څه جدا له محبوبه نشي له بره چیا
جدایي بې حق ورته ځ له ګنده بیره | اې چه تو شلي د وصال شهد و شکر چیا

و لرم تدې کاروسپاره یونس
مقصود محمد دې میند لې په هنر چیا

غزل ولد ایضاً اطال الله عمره

شیرین یار څخه د ژوا په سترګو تور دی | چه د نور [illegible] کور دی
په دنیا کښې چه بنیاد د آشنایي ده | بې عقد د جدایي په وزن [illegible]
واویلا د عاشقی له پیره محره | لیونی عاشق د ایزار له پیده رو مور دی
که بیدرد شا لطف زبان د کوم دی | شا د حسن خبر تلي لور لیو دی
د محبت جوري د دروندو باندې کښېښو | خوار عاشق تر دراند بار باندې نسوری دی
باري هم د ثقد وارد ته نه سیږی | هغه څوک چه ستا د عشق په برق سوری دی
چه د عشق څراغي نوي بګوګل کښې | هغه په [illegible] مړه د نور ګوری دی

زه یونس چه ستا پېمینه کښې رسوا شوم
اوس په بیا رته چار واته راته غور دی

ketabton.com - The Digital Library

معیاته بانعم یوسف

څو چه نیم [illegible] دیونس غمکی [illegible] حرام شد

[illegible] محمد ګل مسعود [illegible] روایت کا رحمت بوتاله چه پدوران

دسفر [illegible] مسعود [illegible] محمد [illegible] ویل سو چه [illegible] شا [illegible] واو [illegible]

[illegible] بدی ویلی او [illegible] یوه بدله د د [illegible] رحمت تر بور رانقل کا چه دلته دی کا [illegible]

بدله

چه [illegible] پد [illegible] شیدا [illegible] بیل شو	اور [illegible] باندی بل شو
[illegible] دی غم [illegible] بل شو	اور باندی بل شو
[illegible]	سوی به اور [illegible]
د بیته [illegible] غمو [illegible] شو	اور باندی بل شو
[illegible] بنایست [illegible]	وریت دی باور [illegible]
داسی [illegible] تا پور [illegible] غمل شو	اور باندی بل شو
[illegible] خدای [illegible] محمد ګل [illegible]	تاته تل تل ژرا [illegible]
[illegible] پواویلا [illegible] الله [illegible] شو	اور باندی بل شو

ketabton.com - The Digital Library

ذکر شوی زمان عبدالقادر خان ختک   چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په
هسی روایت کا چه د خوشحالخان له ختک ترمړه پس عبدالقادر خان په سنه ۱۱۱۳ هجری کابل ته
لیږل شوی و چه د هغو د قوم نه الاول ته د راغلی او دغا روانو د تیرید لو خبری ی و بنگښ
پرخوا کولی و ایی چه عبدالقادر خان ختک اوکړندی خان و د ختکو خانانو ی تابع و او دده
وفات په سنه ۱۰۶۱ هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و اوس چه دغه کتاب کوم ما تر
نه د مبارکه چه دا خان به وفات شوی وی له دنه خو هسی لیکم چه وفات سوی بوی خو ده چه
اوس ی چا د ژوندانه خبر ندی را کړی له دی مروی خدای دی وبخښی هسی وایی په
عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر وند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د
سو متعبد او پارسا سړی و پخانی د مشهور کښی انصاف کا او لخدای به ی ترس کا
عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په سنه ۱۱۱۲ هجری نظم
تصنیف نامه ی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی گلستان ی په پښتو را واړا
په سنه ۱۱۱۵ ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه ختک د دغه کتاب ما په سنه ۱۱۳۰
هجری له صدر الزمان صاحبدر خان و بدیچه د مؤلف په دستخط و صاحبدر خان دا ست شوی
هسی روایت کا چه په دیره ما د غه کتاب و مونږ چه د یو ختک په ضبط کښی و نقل کا
چه عبدالقادر خان د طریقت نقشبندیه کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او هم

ketabton.com - The Digital Library

ښادي کا شيخ رحماني سعدي لاهوري پخلا فت تا کلي و د عبدالقادر خان شرونه د بر
دي نواب محمد انور د ده سلي غزلونه لکابل راوړل ادس زه دلته لرحد يقد ختک تحفه دده
يو څو شو ونه نقل کا ندم

غزل

دريغ نو زعمو ندليري شو لد د ل | يکبني غم د خپل اشنا دي تل تل
شبنم وصل د گل پامونده خاموش شو | تري محروم شوه پرشور کا ندي بلبل
بنده په ژبه د قلم شو ده پد مجلس کښې | شمع تا په د خپل سوز قصد دېل
عاشق پيچ مه د جبر د مشق لسوز | د النبه پري معشوقي ولګول
فانوس پد پرده څراغ مه پټيږي | کري مخ پد پلو پيټ و ما ليدل
پکا تتم د پروانه چري ټکان وسو | شمع اور پد تنذي بل کړ کرزيدل

درستهٔ شيد د پيار و عبد القادر کسي
قد بي غمه پد پالنګ بانذي تحمل

غزل ولد ايضاً

شه خوښ د پادشاهي پتخت ختلو | هميشه ي غم کوه د پر يو تلو
هم مي اوس کري پيغلو وري ردي | غافل مشه د ديو ستر ګو د تلو
پيشيدي جمشيد دل آزار وي | د مغو مخزن نوي د کتلو

ketabton.com - The Digital Library

خندنی کړی په زړه دوزه جامو کښې | چه غاښ یې د عقیق دا ست
داجل د سوږه تا لخت نالیهانی دی | چه بیخ کوی ئې د تحیز ته مو

هغه زړه چه عبدالله در په مرده وی
یکو کل د ښند ندی د سا تلو

ومن رباعیا تله

وقت د هجران و ومی لیدلی | یو شو بلبلی چه ګرځی پېدلی
خواری خستدوی ویی ګرای | چه نی ګلونو و یا ئیستلی

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاه پدی دوران بقند ا مشهوردی په بهادری او توریالیوالی معروف د پاچا ظل الله یا ... او د بنګر و سا د شال او پښتونب کلاوی ئې فتح ... او ډیری ئې ضبط کا د بری سمندی ئې خواتد په ځ کا هغه خای اخلی او بری ئې لرازل په سر صدی بقند ا رکښی تو الخلق ... او محتاجان او فقرا ئې پکرم او سخاوت ماړه دی د جودلاس ئې زر بخښ دی هر کله د غریبانو دستګیری کا پادشاه عالم پنا د شاه حسین ئې په حضور بیکا او عوام ئې په امیرالامرا یاد کا خان عالیمکان په علوم کښ عالم دی او په اشعار بی نظیر شعرا او علماء ئې پلاس د کرم پالی او هیکله ئې مجلس لدی لطایفو خالی نو کډ

عمله ښې په دوران طاق دی او پابند نه په علما، ته حاتم دی چه لسوزه راسی علماء او
شعرا سیلمه کا او دوی ته بښندنی وکه خالق تعالی د دا کریم دوران او حاتم زمان تر ډېره
تره ونډی، ساتی آمین یا رب العالمین   بس وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه
وستریو به چه خان عالی مکان دوی کتاب دپاره لیکلو اشعارو ټیخه ما تر ټوه بدله راکړه چه د تعدی
غښته کوم چه کتاب لره ذکر خیر د دی حاتم زمان خانی توی او هر څوک چه ی ولولی د عاو ته
وکا هغه بدله داده

بدله

بېلتون د زور دی تر لیمو می سهار شنم څاڅی | لکه شبنم څاڅی
دا مرد یاقوت می یلمن کښې ستا په غم څاڅی | په غم الم څاڅی
گوره لیلی یاران د او بنو ستا په چم څاڅی | څڅکه په چم څاڅی
راغله لیلی په شینکی خال څڅا په گلو کوی | په سرو څنگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی | گل په اوربلو کوی
ملالی سترگی ی کا قد په وېر ژړلو کوی | زیب په کنځلو کوی
ډېر ورېږ وینې په هر گړی هردم څاڅی | لکه شبنم څاڅی
سنبلی ځلی د باغ یلور محمد څڅا مه کوه | عاشق رسوا مکوه
وربیت سوی زړه می دی مین پوری خندا مکوه | راشه جفا مکوه

ketabton.com - The Digital Library

زه یم پتنګ تړی د یوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا له عشقه لیونی پر ما ما تم شا ځی | غم او الم شا ځی

ذکر د شاعر محقق ملا محمد صدیق پوپلزی — په ارغسان کی اوسی د یار محمد پوپلزی
زوی دی او ددی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف ونحوی
پر ملا محمد نور بریڅ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله چه قندهار ته راسی
کاتب الحروف ئی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه ئی له لاسه ایستلی یچیل
محبوب لیسی ژاړی زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی داوښکو ډکی لری
مینی هم په اوس وی دی چه لکوره کلی ورکه وی سوزناکی بدلی لولی او کله چه د ډنډا لو
په ډله کښینی مجلس ژړه وی او مجمع ژړه وند یچیلو ناره غلبلو سوځی زمانه د د
پر ځوانی افسوس وند کا او عشق ئی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او
د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلور کښیناست او مای د حال پوښتنه
کوله د زړه یخوالا کښیوت ژړل ئی او دا بدله ئی بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل چه بیله ګله بل ارمان نلری | هسی هی یاره بله بیله عاشقان نلری
چه ژړا کاندم بیله یاره بل مطلب نلرم | چه هسی سور بیمه یو بیو بل سبب نلرم

بې یاره تور شه نغواړم دا تور مطلب نلرم
په تورک مین سې بې له یاره بل ارمان نلري

ترناپه ځان قربانوم داي نیاز منډ یار
تل دي څموند گلو مداي نیاز منډ یار

لستر گو او دښې تو یو مداي نیاز منډ یار
زړه مې بې تا پدیو ساعت د مدا او توان نلري

که تندمې وتړي که پرېږدي اختیار خو تاره دي
غم د بیدا ندې بلچیاره څامې مارره دي

زړه له دراغلي دي میلمه سابیگاره دي
د زړه لکور ته تنگ یدېشي هیڅ شان نلري

ذکر د برگزیده سبحاني ملا پیر محمد میاجي
ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور
زوی دي په ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې ده او ملا پیر محمد تخلید
پلار ئې حنیف و موند د علیین مکان حاجي میرخان سره بیچگو ئې ملگري وي په د شاه ظل الله
ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ئې هلته و خوبخت
اولاد انفاس میمون ئې استفاده کا او خلق د خداي شریعت او د امام اعظم صاحب
مذهب ته را بولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحثې کا
او په دلایلو علمي دوي ملامت کا لکه چه علماء روم چه ور اصفهان کښې دي هم
ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ئې لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق
کښې یو کتاب کښلي دي چه افضل الطرایق ئې نوم دي او بیا هغه کتاب د عقایدو او
الشلاقتو بیان کا چه بل کتاب هم لرینه چه القرایض في رد الروافض ئې نوم دي یا بد

۱ دفن

ketabton.com - The Digital Library

اوقف الطرایق کښې ی دا حکایت کښلی دی چه زه ی له هغه کتاب ولله ثبت کاندم چه په دی کتاب کښې یادګار وی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و | دی له آره لوی ولی و
یو ورځ روان پر لار و | لوی څښتن په استغفار و
کړه ده ذکر د غفار | یو شپیه نو اوزګار
پردی لاروی تیر د ګټی | لاری مخکی وی په ریتی
ډیری شپی راغی رویدار | چه ی صافه کړه له لار
یو دیقان به آبیاری کړه | شپه په شپه به ی خواری کړه
ده به لید پیتوره شپه | شیخ متی په زیار اخته
له اخته به بیزار و | ټوله شپه به هم بیدار و
یو وشپه راتیر ملیار سو | شیخ متی ته پګفتار سو
ای د خدای رویدار څه کړی | د دومره زور زحمت پر څه کړی
ته بادار یې د ولیانو | ته قدوه د صالحانو
ستا د دخاوری سره زړی | د هر چا کحل البصر دی
پښې شپې یې ته بې خواب | په زحمت په اضطراب

ketabton.com - The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | په دی خاورو شو دی گمتی
داسی دوی شیخ متی | د مولا لعشق مستی
چه خدمت د خلق الله | یو گړی په یوه ساه

تر هر څه مهتر دی ورور ه
زده کړه دا خبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ همی روایت کا چه دا شاعر په موری کښې اوسی اوس د ختلو مینتو کالو پیغمبر دی دیوان د شعرلړی کلام ی شیرین دی لکه عسل مانری عبدالعزیز کاکړ د غه غزل را لکا په پلې کتاب کښې ثبت سی

غزل

چه ستا پغم کښې بندیوان یم را بهر به نشم | د بلیتون او بنې تو یو هد بې پر بر به نشم
ب دی لتا په د عشق لغیم کړه چه زما حال و وینې | شنه به بی بر و ند عشق دی هیڅ په بربر به نشم
مړ دی پروت یم د گدا بخیر نظر نکوی | کم مرمد هم بی بیا زیاره ستا نظر به نشم
اورده دمینې راته بلکامیږی وریت دکړم هر | ستا د وصال په ارو سوږ سوی څیگر به نشم
که جفا کاندی که وفا پروت دی و درته یمه | ستا له دلبار د به مخ نکړم په بل در به نشم

الهیار وایه دی په دلبار نظر دی خوار یا لیلی
که می هر څو رسی شرې ازه په صدر به نشم

ketabton.com - The Digital Library

ذکر صدر دوران بابو جان بابي — د کرم خان بابي زوی دی چه په انغزکښ
اوسیدی هغه وقت چه حاجي میرخان علیین مکان په قندهار کښ د غلجیو لښکر جات کا او
ګرګین خان ی وواژه بابو جان بابي ار کلات دیر غښتلی راوستل او له ماشوری د
قندهار ښار حصار دینو او هغه وقت چه ی ګرګین خان مړ کا نو ی په کلات کښ د حاجي میرخان
د رنوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف چه په کال سنه ۱۱۳۴ هجري چه شاه محمود پادشاه
د پادشاه دوران شاه حسین ورور لښکر وکاده او اصفهان ته ی دیر غل غزیمت وکا
بابو جان بابي سره له خپلو غښتلیو لوانانو چه دری زره تنه هونګ او توپخی او ترکی او
غني الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنګو کښ بابو جان
بابي هسی میړانه وکا چه رستم دوران ی هیر کا بابو جان د میا نجي صاحب شاګرد
مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجري ی په مثنوی د شها او ګلان یو قصه نظم کړه چه
ښنا ندی نقل کا په مجلسو کښی د اکتاب قصص العاشقین نومیږی او سلا مند مشهور
دی په دغه کتاب کښی د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی دی || چه پیر مرغای ی بری دی
د عشق اور هسی سوزان دی || چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کله زړه دی || چه بی عشقه زړه د مړه دی

ketabton.com - The Digital Library

نه دی عشق په یوه رنګ | کله صلح کله جنګ
په بناغه کا نه دی متل | په دی خوږ تر شات عسل
په بې عشقه سر که دی | لکه بې مغز یو لادو دی
زړه بې عشق پکار نه دی | هم هر زړه سزاوار نه دی
په دعشق وکا خبری | کړی یخوبه دا مرغلری

دیاکا نو عشق سزا دی
امانت داد مولا دی

کرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی د غیاث خان او د مسعود خان مهمند لمسی دی په کلی د مهمندی پناهد بالاسی غیاث خان د حاجی میر خان علیین مکان همراز او ملګری وا او زیدی خان اوس تکړه سړی او د آشنایانو همباز او د مساز شاعر دی د پاتشاه ظل الله پیج کښې عزت لری او د شوکت او عنت خاوند دی پر آشنایانو مهربان دی او د کاتب الحروف مجلسي دی اشعار ی خواږه دی او د بلاغت علوم سې لوستي دی په فقه او تفسیر او صرف و نحو کښې هسې ښه او پوره لوست لري چه طالبان ی حل د مشکلاتو ځنی کا زیدی خان په ۱۱۳۶ اصفهان ته ورلاړ او هلته ی د شاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی دیو کتاب ی پشرح د حال او جنګو د حاجی میر خان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

ketabton.com - The Digital Library

څلور زره بیتونه دي لوټ می دي محمود نامه کله چې دپادشاه ظل الله پېنځ کښې
ولوست زر طلاوي صله ومونه له یې طبع کښې هسې جواد بیت پروت دي په صغه
صله پېسو ته ورځي پر یارانو او آشنا یانو نثار کړه او ربیدي خان غزل او مثنوي
او رباعي پنځل دیوان کښې لري او محمود نامه یې هسې خوږه کتاب دي چه اکثر پښتانه
ي پېچلو کښې لولي دګرګین خان ګرجي دوژلو قصه او د اصفهان د فتوح تو نقلونه
ټول پکښې سته هسې وایي محمد کاتب الحروف په ماله ربیدي خان هم درخواست وکا
چه په دي کتاب کښې د محمود نامې څخه ډیره برخه ثبت کا نو د ربیدي خان هم ما ته
دکتاب یو باب را کا چه دګرګین خان دوژلو قصه ده او هغه ما دلته وکښل بتوفیق الله تعالی

مثنوي نقل له محمود نامه څخه دي

په بیان دوژلو دګرګین خان او مدح وصفت د حاجي میرخان علیین مکان

اوس به تو نا ته حکایت کړم د بنو ‖ خوږه روایت دګرګین خان د وژلو
چه میرخان تللی اصفهان ته وند ‖ څه ځي ملکي د پاک سبحان ته وند
پاپاچا ته عرض کړ ټول احوال د پښتون ‖ دګرګین ظلم بد احوال د پښتون
پاپاچا ویل زه نشوای کولای چاره ‖ دګرګین خان ظلم ستم د یاره
کړی معزول کړم قندهار به پرېږدي ‖ جور و ستم او خیل مقدار به پرېږدي

گرگین خو گرګ دی گرګ خو ظلم کوی
وینی تو وینه هم پیو ند څیری

زه هم خایف یم چه بد تحکم گرگین
نا مسلمان دی ارمنی دی بیدین

نه چه اسلام کی لحاظ پابند گښیږ
نه نصرانی نه له عیسی بیر نیږ

بیدین هم زه چه خدای کړی قهر بکاره
د سلطنت پر نا کوم سی تیاره

میرخان ویل ای حسین پاچا و گوره
حال د حاکم او رعایا وگوره

گرګ د ایله کړه پر رمه سو شبان
جور و ستم کا نه ی بجید گرگین خان

موږ له طاقت نسته چه کړو بنه یاتی
صبر پر ظلم د ظالم ارمنی

دا څلور هم واردی راځم سلطان
عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان

که پاچا نه کړی داد خواهی د مظلوم
ظالم حاکم کا ظلم دیر پر محکوم

جور چه د پر سی سلطنت سی برباد
د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عو بیده اَلمُلکُ یَبقیٰ مَعَ الکُفرِ وَلَا یَبقیٰ مَعَ الظُلم

کافر کولای سلطنت سی مدام
که وکړ داد نه ی پاچا بر پر انام

مگر ظالم نو نسی کړای سلطنت
خالق رحیم دی ورکوی خلافت

پاچا ته چه زړه ی وی پیهر و دات
د خدای عیال ګڼی پر محکمه انسان

سلطان واوره پښتی غوږ داویا
مکړه ستم د خلق الله پیهر پاچا

ketabton.com - The Digital Library

دستمګارو پای به راشي وي خراب
د ظلم اوری کا پخپله تراب

د مظلوم آه د اسې کاري دی ګوره
چه اوري ننځي د ظالم ټکور

ملېمي به بلي کا د ظلم پکور
لمولد بد کاندي بېنوا پدي اور

ښايي ظالم چه رحم د کا پځان
په ظالم خوار نکړي خپل ځان او جهان

سلطان ګوره پر ځان رحم وکړه
خپل کلي کور په جور مه دورانوه

یا پخپله هي دنیا وکړه میرخان
خو غوږ ی نه داوري یده وله ځان

ګرګين ي پر لیبو قندهار کې ظالم
ننځي کړ دفع لاس ده د له عالم

ګرګ ی شپانه کا چه کړي خوار رعیت
د ګرګ بچیر ځیري په ظلم وحشت

میرخان خو لیدی ولاړ حجاز له چه کړي
رسول د خدای ته پیرزاري داد خواهي

دادخواهي د میرخان په حضور د سید الانس والجان

ولاړ ې د ښيې ې پیثرب کا فریاد
رسول د خدای ته په سو قوم برباد

سته پر امت راغی د ظلم دوران
واوره رسوله د دی قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا
ای خیر الناس واوره ته دی ندا

وژغوره دوی ته د ظالم له لاسه
ګرګين ملنځ د پښتون وباس

ketabton.com - The Digital Library

تا پیامه دی کلمه کوی پښتون | نه بسی بیځکله لتا نه راستون
زړګ وږوندون موږ دا سلام دپاره | ستا د درباب ستا د سلام دپاره
مدسو کړه هیر خیرالوری رسول | فخر کونین نورالهدی رسول
اوښکی می څاڅی پر درباریم ولاړ | قوم سو پاوړ د ظلم پتولد لتاړ
یو ولد نظر وکړه پر موږ په سوو ړ | و ظالمانو ته تر څو به یو پیر
ستا لطف و حضرد عی شامل پر جهان | بربخراب زړه دی ستا پېغمبر ودان
لدستا نظر نوی خراب سو پښتون | پا ورد ظلم تورکباب سو پښتون
راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی | ته می شفیع سه خدای غفار ته نبی
په پر پښتون قوم نازل کا رحمت | کړی ی خوندی ناموس پخپل مرحمت
لاس د ظالم ی لګری وای الله | ویح سی د ظلم دګند و خیرو دنیا
ستا شریعت سی تینګ ملخ د پښتون | ورک سی بیا داوکم سی رنځ د پښتون
وامی دی سوال ولاړ د درته یمه | محتاج د تش ولر نظر ته یمه
د قوم حال کرم درته عرض یادب | ته ی پادرر د کل عجم او عرب
بلید تا نه لری پښتون خوا لګر | ته ی ملهم د خوږ زړو د پرهر
وژغوره زموږ نامه و ناموس لډ بیداد | کړه بی ناموسو ظالمانو بربا د

م

سر ئې دا پورته زمو په حال وګورد
د ظالم ظلم بد احوال وګورد

نه دی لتا شرم و حیا ستا نه ښا
نه شرم کا نه ئې له عیسی ارمن

عرض من د حال و کا وتا ته پیښوا
بلخوک مو نشته ځو اګر په نیا

خوب لیدل د حاجي میرخان پېښه ښه طیبه کښې او زیری د نجات له ظلمه

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم
هغه ښیه مات سو توره د ال د ظلم

میرخان په خوب ولید صدیق اکبر
چه ورسره حضرت فاروق د عمر

وې ای میرخان په زیری لری د غم ملګره
قوم د خلاص سو کورت ماتم مکوه

ولا پښه قوم ته د وا زیری کړه ژر
چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر

په بښونت ورخدای ته له ظالم آزاد
نه بسی ننګ او ناموس ئې بر باد

خدای به دا قوم کا پر رحم و دان
نوم به ئې وینه مجاهد پر جهان

تل به د خدای په بندګی کړوی لوری
ځول بې نکا مرید ته لیه ور خوری

کلمه د خدای بوی جاری پاکو
ورکوی دوی به په دی لاره کی ساه

ځوی طره وی د اسلام په بګری
نه لبسی ورک نوم د دی قوم لښري

ketabton.com - The Digital Library

زیری اوریدل دمیرخان اوفتوا اخستل له علما و

اشیری چه واوریده میرولیس خان پیغام · خوبن سو دیغو په پیغلی کلام
بیای پیدا کړل علما د حرم · مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم
حال ئی د ظلم دګرګین کا بیان · فتوا ئی وغوښته له دوی میرخان
تول علما ددین فتوای وکړه · ہمی تحریر ہمی انشای وکړه
چه د ظالم د ظلم رفع روا · په تیر پیر وی دی له اسلام سوا
حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال · قوم ئی ولیده پظلم پایمال
په تدبیر کښیوت په ناموس وساتی · تنګه د قوم کا په تینګه خوندی
مشران ئی ولیدل د قوم لپیلا · و دوی ته ووی د حرم ماجرا
دعا د خوب او هم فتوا د عرب · قوم ئی کا د خان دښو لطلب
ګرګین خبر سو چه میرخان څلوی · وی کتله چه افغان څکوی
ظلم ئی دیر کا پر خوار انو د قوم · خان ئی کا ګرد غمخوارانو د قوم
مشران ئی زاوستل په صبر و په بند · منافقین ئی کړل لقوم سربند

ketabton.com - The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت
مو لو قرآن وکا په خان کا خوندی
سید آل ناصر او بابو جان و بابی
میاجی هم راغی د میرخان پکومک
عزیز نورزی د دلارام پهلوان
راغی لفرو د الکو د حلب ک
بل یحیی خان بل ئ زوی محمد خان
یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
گرگین ئ مړ کا ملتول گرجی سو کشتان
قندهار و بنو حاجی میر پیهمت
په ظالم و مړ اوس نو موږ سوو آزاد
پا ئمال ظالم دی موږ بی لو لکا لښکر

پښتانه ټول سول یو سوس او یو بیت
له جور و ظلمه د ظالم ارمنی
بل بادرخان و د بادرو لمسی
یوسف را ټول کړل له د سیوری هوتک
گلخان بابړ د بل و نور بړیج خان
کاړی ځوانانو د لښکر و کومک
ټول سره یو سول په کړی مر گرگین خان
پښتنو بو پر گرجیانو نا ورین
قوم کا خلاص له ظلم و جور زغار
قوم ی ټول کا ورتی کړ نصیحت
خالق د ی نکا پښتون قوم برباد
نا یی په وسا تو خانون له شر

ketabton.com - The Digital Library

صفهان دک ولښکرو د شاه	سبا به راسي پر رګونو سپاه
نه به پښتون پرېږدي پر مخ د جهان	ورک به کا نوم ننګه ښان د افغان
دښمن قوی دی راسي کې اتفاق	ځان مو چیتو کي لیري کاندي نفاق
یقندهار کښې ی راټولکړل خانان	ښتوله د قوم اختیار دار مشران
هر قوم ورکړله ځوانان قوربانی	قول و ښتلي ټنګیالي جنګیالي
ښل زره بچ سول پېنځ کي د ښار	ګرده ولاړ و د میرخان ګفتار
میرخان انصاف کاو سپین ږیری مشر	قوم ی وند ګډ زوی او کشر
په داسې کار و کا حاجي ګرندی	د پښتو ناموس ی وکا خوندی
کال و یو سل نونس او زر پېشمار	خلاص سو لظلم د ګرګین قندهار
ذظلم پای دی سي وران عالم	زړی لظلم څوک وران عالم
ذظلم او ریچه بل سي سوځي جهان	یکښی کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان نه په بل
ویني هر څوک سزا د خپل بد عمل

ketabton.com - The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بړیڅ دا ملا صاحب یقوم بړیڅ او عالم
او متورع سړی دی خلقو ته د سبق لار ښوونه کا په ښو اوک کښ اوسی او
طالبانو ته درس کا د ده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و چه روضه د ربانی کتاب
ئې کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی چه محاسن الصلوة ئې نوم دی او
او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه ئې پکښ کښلی دی دا یو څو
بیتونه له هغه کتاب دلته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی | چه په فرض کښې کاهلان دی
چه فرض نه کا ندی لقصد | دوی بې شکه کافران دی
په وای کړم ئې زده ئې نوی | که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض په هر سړی دی | چه فرض نه کا څه کسان دی
چه په قصد یو ملونځ قضا کا | په دوزخ کی ناستان دی
خدایه تا زه امان غواړم | له هغو چه فاجران دی

له هغو سره ئې ګډ کا
چه خاص د ایمانداران دی

ketabton.com - The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریاڼی — د محمد علی جریاڼی زوی دی
پېښور د کاندارۍ کا د بنګا پور سوداګری لره او هلته ئې خوش طبع ځوان دی
طبع ئې هزل ته مایل ده او ګله ګله به ئې اشعار — هم وایی یکلو کالو ئې هم ستنګ کښی
د پلاره سره او سید لئی او هلته ئې له اکثرو علماو څخه لوست وکا او علوم دینیه
ئې زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایی لری دکان ئې قائم دی لږ عالمانو مجلس ګاه دا
وی د یارانو سره خوش طبعی او ظرافت کاهی وایی کاتب الحروف محمد هوتک چه
یو ورځ ئې یو بای د کان ته راغی په نوم ئې دی محمد عمر خان پښتوم لوڼ ګاندی
په تقاضا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایی کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر وویل سړی کا لا
د محمد طاهر سره په مجلس او وینا یم خو یو ځای اتره مجلس نه لیدلی کیږی او نه اصحبته
موثر مصداق ښکاره کیږی په سبیل د هزل ئې دا قطعه په مجلس کښی ووئیله

قطعه

وایی دا په صحبت کا ئې | یو له بله د یر اش
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت نکړمه حر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لری او هم نکات بند ادا کاهی قطعه ئې جواب انشا کا

قطعه

ketabton.com - The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت د یار به کا لګوره　　منکر نشی دا شر

ته د محمد یغړشی وی　　اوس انسان سولی بشر

محمد عمر خان پېژاندنت له محمد طاهر په سبتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی

محمد طاهر هم بیت دوا یه　　بیت

زه وځان وته طاهر یم　　خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی　　د دنیا تارک دی او ډېر ډیر مجاهده او ورع کښې ریاضت کا او په طریقت کښې مرید دی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز که څه هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر ډیر وخت یې په پښتونخوا کښې تیر کړی دی لکوره او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضرېږی او په ګوښو کښې په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او په ډېر د ښتو او غرو ګرځي؟ ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر په مخ راسی ژړا کا او هم وینا کا چه تا د مظاهرو د جمال او د کمال ملزم نه کړ نو ښتم ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا کله چه خپل اشعار یغنا سره لولی خلق ژړوی او دیوان د اشعار وی ډیر متین دی او نکات عارفانه په کښې شته هم روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

ketabton.com - The Digital Library

پیغزو کښی گرځېدی او دغرو وحشی او خونخوار حیوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسی وایی چه څو میاشتی می استاد نه راغی کور ته
او زه د ده پیدا بنی ګرځیدم پیغزو کښی یو ځای می ولیدل د شرمښانو لوګله چه ګرځی
او یو د بله سنګولی سر دا پوری ماځان پټ کا او پیغزه کښی پنهان سوم چه شرمښان
ورلا رل هغه ځای ته ور غلم او هلته می محمد ایاز وموند چه پهٔ درانه خوب بیده و
او هغو وحشی حیواناتو هیڅ ضرر نه وو رسولی بلکه وینس سوی هم نه وه ما چه له خوب
ویښ کا او واقعه می ور ته بیان کا ده وویل هغه شرمښان په د خدای په محبت ودان وی
د حیواناتو ځای بنو نه ورانیږی د حقیقی انسانیت مرتبه هسی هسکه ده چه د حیوانیت
لاس هلته نه رسی او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځای نیسی او فانی کیږی
هغسی هم د حیوانیت په دریاب کښی لاهو مخلوقات د انسانیت سره لګره نسی
کړای او له دیر تمه دی تښتی ملا محمد ایاز د شعر خوند دیوان لری او د هغه بند عارفانه
اشعاری پکښی جمع کړی دی چه زه ی د هغه یو څو رباعی په پایان د عارفانه نکاتو
را نقل کاندم

رباعی

زړه هغه دی چه لری د عرفان برخه | د هغه بند ده پېر د نیا د انسان برخه
وجود زړه چه نه دی هغه نه عرفان وی | ورې په ژوند کښی ژ ناخبر حیوان برخه

ketabton.com - The Digital Library

ولہ

محبت د آب و تاک دی بی بنیاد | راسد ثکلری د دنیا خون آباد
کڈ د زړه سپیت وی د خدای محبت | پر صحرا به دی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړونه خو بن کړه دا بیکلی دی در شبا | ملمه پیا باندی تیرنه پیجفا
د خدای کور موراتوه پیرستمو | د خدای کور و گنیدزړه چه وی صفا

ولہ

په دنحان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه څوک د خدای دیني لایق نه دی
یا به څان یا به جانان کاپرستنه | څوک چه څانی لکاهیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی   دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په پقندهار پیدا شوی او په کښته خواکښی اوسی ا و علوم مروجه یی لوستی دی فقه کښی استاد دی
او په جامع گانو کښی د جمعی پورتنی وعظ کا نو په واعظ مشهور سوی دی کله کله
په خطبه کښی هم اشعار هم وایی په قول نصیحت دی یو کتاب یی لیکلی دی چه نوم
یی دی تحفه واعظ او په دی کتاب یی دتقوا ا و زهد وعظونه لیکلی او خلقو
ته امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر شتیا و بلو مشهور دی او

ketabton.com - The Digital Library

د پادشاه اولو یا لو هیچ کښې هم د خدای امر ښکاره وایي او بیچاپروا نکوي پیطرایقیت کښې د میان نور محمد صاحب مریدي او تدریس کا دا محکاموو فقد یقینه تار ښتي طالبان د علوم ی له مجلس فیض مومي او په حلقه د تدریس کا حاضروي دا وعظید بد له ما را وا خیستل او نقل یې کړه له تحفه واعظ نقیبه په مسلمانانو ی ولولی

بد له وعظید

کم بخت مکړه په دنیا د وتګون — ګډی زړه عزا یې د بنت ګلون
کم بخت موږ یو میلمانه په دنیا — وطن موږ دی آخر ځو په شتیا
هم بد نه بیلې وی اعلام یعقبا — تر له سره اور کی پامان ځانون
کم بخت مکوه حرام چه بد دی — په کړی حرام سفر باطن کی د د دی
اعمال ی د انقولد یعقبا کی رد دی — په لویه ورځ به ی وی تور مخون
کم بخت مکوه حرص قرار سد — شا درب کوه صبور پیکار سد
تو ښند د دین ورځه پری کاروبار سد — په بی قو بنی ښی پیدا سو دون
کم بخت مخه د حرام پر لوری — خدای به وتا ته په غضب وګوری
کوکمانه په عواری بنایته بنی خوری — بی ځای امت ده بی پروا پیلون

دزا

ketabton.com - The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه پېژاند کښی د پادشاه تیمور شاه حسین له غزنی راغی او یقیند کار ښاکن سو په مقتضا د طبع صافی یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او پیلک د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه په شجاعت او بهادری کی په طینت کښی وه نو په دولت ورځو ی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لحوٰ اعزت د موند او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ په سبب د اشعار روایي او زموږ د زمانی د موزونو تانو څخه کانه سی دیوان د اشعارو لری او نصر تخلص کا الحق په نصر پېژرم او نثر هم د نصر خاوند دی او دیارانو او موزونانو په منځ کښی مقبول په دی کتاب ده یو د بدله په یادګار کا نثر هم په نثر اند د دلیا د خالی نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د انګار د نیا | کړه وی په پټه خوله هم غندي ګفتار دنیا

د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا | په ورشکاره ختلیدر زیبا مخ دلربا کی نا

په چپل وصال کړی خوشحال محبوبا کی نا | بلبله نغوري همه غدا امیدوار دنیا

د دی حینو بېزه صدای بلکه او روون دی | په ترپیني دی خوار یده ډیر غون دی

ketabton.com - The Digital Library

نوره آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی | پر مینانو هره شپه د غم تاتارد ینا
ددی مینو پر زړه رب البني داغون دی | چه په ارمان د بنایسته زیبا محزون دی
لښکرا کا او په نامه یفر یادون دکا | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار دینا
عاشقانو زړه مات کا نزغیب بینا | هو پر ښیښه بامذی پتری کله جوړیږینا
په د وصال یا مید هر عاشق اوسیږینا | کډی دا نوی عاشق هر ساعت بیمار دینا
د مینانو وصال عین توی اختر دینا | یو خو خوار نظر له ځیل بخته مردر دینا
د بلیتون اور دی چه په سوی درست ځیگر دینا | هیڅ نجوړیږی د بلیتون کاری پار دینا

ذکر د برگزیده احد ملانور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی
د ملا یار محمد زوی دی او س په پښوا ی کښ اوسی علوم شرعیه ی ویلی دی
و تدریس کا په عمر د یر یوځ سری دی اتیا کلن او د قندهار پینا وکښی پنجه کاله
د خاندان عالیشان د حاجی میرنهان دا رښتو ادکر ښو ښجو نو استا دو او معوذ را تو
ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملانور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی
بنا مه نافع مسلمین او په ی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب
ی کښلی دی بنا مه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر و کتابو د فقه او اخلاق
ی انتخاب کړی دی ملانور محمد اوس په پښوا ی کښی تدریس کا تلمود شریف

او

ketabton.com - The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقه محمدیه او نور مروجه کتب به تدریس لولی
دا نظم ورته دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

ته مومن ژوندی پیدیږی سی زما یاره | ته ژړا فریاد کوه په څو کو کاره
استغفار ته بد کوه د ګناهان و باره | ته هم ځان ساته پناه غواړه له ناره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

نه وتا ته یو ویی کړم زما وروره | په سهار بیداری کړه آخر و ګوره
ابد ته سی پیچا نکښی یا په اوره | چه ستا حال به په قبر رنګسی له ګوره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

هر وقت له مسلمان دلداری کړه | په دریمه شپه کښی ډیره بیداری کړه
هم پر خپل صورت و ژاړه هم زاری کړه | د اخپل ځان لکه حباب تری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته دروغ الا بلا مکړه دنیا کښ | داد زیان دی زما جان په عقبا کښ
ستا دیر سود دی در تلوایم شرا کښ | ګناهونه خلاصی ډیری دی په دعا کښ

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د خدای له حکمه مه غړوه غاړه | نیک اخلاق کړه ته طلب د بد خوی واړه

ketabton.com - The Digital Library

تضرع که خپل صورت کړه وچه ناره | ته له خپلو ی جو پرسوی ستن دیجا ره

بیداری کړه پسهار کښی زما دلداره

خدا امید کړه د رحمت ته ځما جان | د رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سهار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پسهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پسهار کښی زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی د اشاعر په مجمع کی د وفضلا سرامد دی او په ظرافت کی هم یا ص دبوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشو رکښی او سید ی عبداللطیف له کوچنیوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او څکه چه طبع لطیف یی در لوده نوی ډیر خوا ښه اشعار و دیل مشعر کی طبع ظرافت ته مایله ده خو بیا هم هسی قصی او حکایتو د نظم کا چه او ریدونکی عبرت حاصل کا ویند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید د رمونډ کا او هر کله مجلس د اشنا یا نو په ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی دیني او اشعاری اروی او س د ځلو ښیتو کالو دی او سره دوی په عمری پوخ دی خو د ځوانی مسرتکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موسی پیچا لوکښ اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د غه یو قصه دده یدی نځ انده کښ نقل کا چه کتاب له ظرافت هم خالی نوی

ketabton.com - The Digital Library

قصه د سوي او د اوښ

څو به وینې یارانو د اوښ او سوي قصه سوه
څو را دیره خوبه سوه

یو سوی د اوښ اشنا سو
بیخده ی همرا سو

یاری به ی کوله یو له بلې یارانه سوه
څو را خوبه قصه سوه

اوښ وویل چه سویه
ای زما یاره نیکخوی

بې تا می بنادی نسته شپه او ورځ می پیا بنده سوه
څو را خوبه قصه سوه

توله عمری صحبت کا
د سوي سری الفت کا

شیبه ی بیلیتون نکا یو له بلې مرکه سوه
څو را خوبه قصه سوه

سوي و د اوښ پکور کې
ژوندون ی پسرور کې

قصه به ی شروع کړه هر سهار تر څو به غرمه سوه
څو را خوبه قصه سوه

سوی تل ملمه د اوښ و
دوستی کې دیر پیهوښ و

خپلوي سوه هسې ټینګه چه بهیری پیوند برمه سوه
څو را خوبه قصه سوه

اوښ هم عزت د سوي کا
ساتنه د ابروی کا

د یار د زړه د یاره به مقبوله ی ملمه سوه
څو را خوبه قصه سوه

یو ورځ سوي میلمستیا کړه
د اوښ د یاري د اکړه

خپلوان ی را خبر کړه د سوي توله ملمه سوه
څو را خوبه قصه سوه

اوبه راځي د سوي کور ته	يو غاړي وليد پور ته
وانګ په هسې ښان وېچې نه ځاى يوه ګوښه سوه	خورا خوږه وقد سوه
راوړي ى خوارېږه وه	يو څو ده لبز وابند وه
واتعولد چې ى راوړ لده داوبه يوه ګولد سوه	خورا خوږه وقد سوه
اوبه وربې ولاړې کورته	ښکلدى سو پور ته
سريا نوى ځاى نه درلودى لټولد شرمنده سوه	خورا خوږه وقد سوه
سويا نوجعيت . کا	با سوى ملامت سکا
ول ستا و د اوبه ښدى په دوستى سره توده سوه	خورا خوږه وقد سوه
په بسوى اشنا داوبه سى	بايد په لبز پېښو بى سى
داوبه د پاره بناي په پيدا يوماتد سوه	خورا خوږه قد سود
هر څوک چه يارانى کا	چه پيل کا پيلچانى کا
هر چا لدغا سبد اشناي او طريقه سوه	خورا خوږه وقد سوه
چه څوک مناسب کار کا	عبرت لدى ګفتار کا
لدچل تغره سمد و هر چا پسد را اوبه د که سوه	خورا خوږه وقد سوه

٥ ٥ ٥

ketabton.com - The Digital Library

ذکر درستم دوران سپهسالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او
بابری زی ناصر دی په پلاری او سیدی پد ډیله کښی چه دوازیخوا پسر پولګای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر جلدک
ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابوالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنګوند وکړل او ندی پر پیښو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان چه د ډیګلی پلار زوی و لیمیخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو
او هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان په قندهار کښی ګرګین خان بیګلربیګی
ووازه سیدال خان ناصر د پښتو د لښکر و سپه سالار واو د ده توسلی وه علومه
مروجه لکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژونه
مکی د صفوی لښکر د قندهار د خلقه انتقام تد راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه سالار وا او څو واره ی د صفوی لښکر چه تر هغه
تیره وروزل پیدی هغو لو جنګو سیدال خان غالب او فاتح واو په دلاوری او شجاعت ی

ketabton.com - The Digital Library

شهرت وکا چه حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ئی یرغل وکا دصفو یانو پجنگو پرلتو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو خوری اصفهان فتح کا او دښمنان ئی مقهور دی
نقل کا چه سیدال خان نامر په مغه وقت چه په جنګو ئی ګرفتاری بنده وه
اوله حیص و بیص ئی فراغ و اشعاری ویل او دعشق سندرې ئی کښلی اوس
چه په مهما تو د امور په اصفهان کښې بحث دی د شعر ویلو فرصت ئی نشته
او ورځې ئی تیریږی په هسی جنګو چه رستم هم څنې ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه دغه بدله بیخزانه کښې کاږم چه دا کتاب دده له ذکر خالی
نوی او ددی خان عالیشان بذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هی ګرانسو + را تیر مترلتو لیها نسو
لو زنده ویښم پیتر لو + بهان یقول را انه جانان سو

وی زلفی دا وږه دی کړی   پر مخ د را خپری کړی
سری اشرفی د په تندی باندی سپری کړی + ګرزی په باغ کښې ګلو نو کښې نخری کړی

په ادر د وسو هم یاره   را انه اور تانه بوستانسو

ketabton.com - The Digital Library

مین چه اشنا یې مکا   شپېدو رنځ به کړیا ته ٥

عشق د دستمګاره خوشحال ژړون برخې کا + لنډې لرې د ورځو د بانو عشق کار !

پر مارمي ګوره طلقه د دلبر د تیر نبان سو

مین پر لویو غرو ځي   سر نور په نمیو سیو ځي

وزي اروطن وطن پریږدي پر چیو لوځي + فریاد و ناري وکا ښا ورین په غلیلو ځي

وصال ئي نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناري وهم عالم   دشتي تر صحید ۳

ناتوان دبېلتون یم یو ګرد نلرم دم + بېتاجي نفس نیزی را ځه زما د زړه بېد

نظر پر ما غریب کړه چې تا خون مي تا پیځانسو

شبنم پر ګلو ښکاري   زما اښکي د اریدا ري

خوناب ځي ستا لغم زما په مخکې لاري لاري + تمام شپه لم تیره پیر د ښاري ناري

ښکاره سوه چې مجنون یم لیونو به مي اوس بیا نسو

بوستان ښکلې زیباده   رنګین په او ښکلو زما ده

د زړه پر ابر ګلکوټ دي چې بلبل بتماشا دي + پیمبنه تي زړه وښاد دي ته د وایي خپلا

شلې د بېلتون یم زه سید ال احمد بیا نسو

ketabton.com - The Digital Library

دریمه برخه اند په بیان د هغو چه شعرونه ی ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخي — هسی نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ی په سنه ۱۰۶۱ هجری هغه ځای تر نزدی وچه تازی نومیږی سلطان ملخي
په هغه وقت د غزنی تر حاکم د اقوامو مشر و او په استقلال ی حکومت کا معارض
او ساری ی نه لود او نازو په کوچنی والی له میرمنو د پښتنو او سپین بیرو علما وتحه لوست
وکا او میره مخې، ار تینده وه چه نا هیندی میرانی او شجاعت او سخاوت نه ډیران و
روایت دی له تقدر راو یا نو چه سلطان ملخي و سور غره ته نزدی په جنګ کښی مړ
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار په انتقام جنګ ته ولاړ کلا او کوری نازو
تر پری نیو او په هغه وقت نازو توره پیلا کړه او د جنګ لیو ځوانانو سره ی
کور او کلا له تاړاک د دښمنانو و ساتل او تر ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه پالنه مشهوره وه او هر وقت چه په دژمی بده
مسافرانو قافلی راغلی د نازو پیر کلای اول په سوه سوه میلمانه بدی روزل
او د وی ترې دوه دی ورکول چه چا چه بد کالی نه لود لباس ی ورکاوه
او سخاوت نوم ی له ضیبر تر کوساند خپور سو نازو په بالد د نبالم خان

ketabton.com - The Digital Library

هوتک وه په دکرم خان زوی واو د هوتکو ښالم خیل چه بن وریځ پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجره طیبه نځ دی او نازو څلور زامن درلود په مشر ی
حاجی میرخان او نور عبد العزیز خان او یحیی خان او عبد القادر خان د ی
ببی روایت کا محمد کاتب الحروف لنحتیار پلاره چه نازو انا عابده صالحه متقیه وه او ځلو
زامنو ته ی لتول عمر په اوداسه شیدی ورکړی او په علیین مکان حاجی میرخان
تو لد سو خوب ی ولید په شیخ بیتنی رحمة الله علیه ورته وایی دا زوی بند تربیت
کړه په لوی سړی لوی کارون به وکا او بیا زیارت د بیت الله بنجان مشرف کا او لدنسل
به ی پیداسی پادشاهان چه دین بروبان کا نو حاجی میرخان په وزیر بیدی مورک
پدیانت او عبادت سره لوی کا او دین فرایض ی لتول پر اوسم کال ور درښو ول
او هر کله به ی وه نه نصیحت کا چه زه یه د شیخ بیتنی بنکه قدس الله سره لقول ستا په
بنی دی لوی کارون نو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه تر
خدای پیدا کړی ای د دی دپاره چه لوی کارون تر سره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ماته هلو یو کارو دکولو وصیت وکا زه بابه هسی کارون وکړم چه په
سنه ۱۱۱۹ الهجری ی توسم د ظالمانو له ظلمه وژغوره نوی مجدد شکر وکړه او

خدای د اسخه کار و چه ما ته مو رسپارلی وو او وصیت ئی کړی و د اخوستا د عبادو
او بنده ګانو خدمت وچه ما تر سره کا زما پلار هسی وو ویل چه نازو انا علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت ته بسی ارتتیند وو چه د خدای تعالی څخه پیښنا ځات ئی ډیر
اشعار ویل او یو دیوان ئی درلود چه د دو زره بیتو نه پکښی ده او بلقندی سندلګات
ادا کړی او د اسی ئی ویلی وچه نارینه ئی هم فنی ویلای او د هغه رباعی چه د نازو
انا ده ماند خپله پلار اروېدلی وه البحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحرګه وه د نرګس لیمه لانده | څاڅکی څاڅکی ئی لستر ګو څڅیده
ما ویل څه دی ګلبنی ګلوولی ژړای | ده ویل ژوندی دی یوه شوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد دوشهوار عصمت حلیمه حافظه حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
خټک لور ده چه د عبدالله درخان خټک سدار خور کیده زما پلار هسی روایت کا
چه زه بنو ته د لاهور په پیښه وخت دا پښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی
ورو چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده سوه او
هغیل پلار هم عبدالقادر خان په لاس ئی بیعت وکا چه مخه هم د شیخ د دوران

خلیفه

ketabton.com - The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بی بی فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده میړه ی نه دی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل ورور عبدالقادر خان پکور کښی لوړو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بی بی په پښتو ښه اشعار هم وایی او په خپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ی اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ی پوره ل لوستلی دی او هسی وایی چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمی په اشعارو کښی مجازی عشق نه ښکاری بلکه ټول شعرونه ی د حقیقت پر لاره دی او د محبوب حقیقی صفت کا د دغه یوه بدله ی زما پلار ما ته وویل چه پخپله اند کښی د اخلوم رحمة الله علیها

غزل

د اشنای په فکر خوښه هسی شان شوم
پیو هیڅ هم چه ممتاز که نور جهان شوم

چه ی کړمه ستا پخښه سر فرازه
تا خوانده پخو رنګه در جهان شوم

چه مجازی د ایاز دلاری لزړه نه
سر بلند د تر محمود غزنوی سلطان شوم

د هر چا و ته چه ګورم واړه دی دی
د جمال په ننداره وی شادمان شوم

ketabton.com - The Digital Library

غیر فکر می لز پرہ ندرا بھر شو | پر خلیل د پر عدو باندی یکسان شومہ

حلیمی د غمازمکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا یه گمان شومہ

ذکر د عارفه کاملہ بی بی نیکبختہ داعصمت پناہ او عارفه د الله د شیخ

الله داد لور وه پقوم مموزی چه پدا شنغر کښی کورنی او پلار ئیکه دیمن زیو.

مرشدان وه ہسی و ابی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ

امام الدین خلیل غوریا خیل پخپل کتاب اولیای افغان ہسی کښلی دی چه

شیخ الله داد لوی ولی وا ولوری نیکبخته چه پحقیقت ہم نیکبخته عارفه نجبه

وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیرکا په

سنہ ۹۵۱ ہجری په حبالہ د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله

سنہ ۹۴۹

چه د خراجه محمد زاهد خلیل منی نری زوی وا او عارفه د خدای وی په

سنہ ۹۵۶ کی لہ بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی

بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شہرت وکا چه په ہند او پښتونخوا

مشہور سو نقل کا چه شیخ امام الدین ہم د دی عرفا له اولاد دی او دی

کتاب د اولیای افغان ہسی کا بنک چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

ketabton.com - The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب ی ښې نصیحتونه لیکلي دي، په فقرا او عباد الله ته مفید دی دا کتاب په ۹۶۹ سنه هجري تمام شوی دی او زما پلاري نسخه لیدلی وه په ښو کښی ښه وقت چه دی تللی و لیکلی دښه ځای دغه شعرونه له هغه کتاب زما د پلار پیاد ده چه ما دلته ځنې نقل کړل چه کتاب می پیدا کړ د عارفه دوران رنګین دی

مثنوی په نصیحت کښ

پرته ښا دښې ای مومنه	ظاهر په باطن ښېنه
ظاهر زهد پا خلاص کړه	پرته تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه	خود نمای مشه خود بینه
ښه ورونو په پرمایی	که خبر شې له سجین
سجین ځای د خود نمای	د ښې نماز او د ښې دین
له ښو ځا امان راکی	یا الله العالمین

بل نصیحت ولیها ایضاً

د ښه ای حق ته غاړه کښیږده	لوړ لوړ دنیا پرېږده

ketabton.com - The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده | پا اخلاص کې څښتن لیږده
څو قوت لرې بیچا نکړې | سر دیار پر رضا کښېږده
ځان له به خوید تر غوږه | زړه په ذکر دیار بلېږده
کل دنیا به د سبند شی | ادھو لیږی څښتن ویږده
بتول غواړي حسابونه | کړ داوښی کړ د میږده
دنیا ترک نه کړ یوه ی | دلقا پر لوری بیجی بزده

ولها ایضاً رحمها الله

پطلب ی و در بیږه | پخدمت ی هو سیږه
بجمله بد و نفرت کړه | و نیکی ته ولاړ یږه
په نیکی کښې اخلاص کړه | بدی مکړه و پوهیږه
پر گناه له واره ستر گه | د باران پډ ووریږه
چه یا رب العالمینه | للناه را تیریږه
خدای بر رحم بیا وکا | بیزار یو ته ژړیږه
بی پروا و خدایښتۍ مشه | له غضب و ویریږه
بر غد فعل چه ی حق دی | پطلب ی و بنوریږه

ذکر د میرمنی د حسب او نسب بی بی زینب اطال الله بقائها

بی بی زینب د حاجی میرخان علیین مکان لوروه چه له کوچنوالی ی
پیحرم کی د عصمت او عفت لوست وکا لیپلد سخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکامو اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد د علوموی ملا نور محمد غلجی دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بی بی زینب
ډیره هوښیاره او فهیمها تو د امورو عالمه شخصه ده او د پادشاه جمجاه
شاه حسین په امورو کی تدبیر کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پیچیر و عقل کا او نصایح ی اوری دا د ر مشهوره د صدف عصمة
سیند بند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د داوین د
شعرا هر کله لولی او لمضامین شیرینی کام شیرین کا عمر ی په عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کښل او لوستل ور ښیی نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرګ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لو لا غمجن

بکول

ketabton.com - The Digital Library

ومحزز الټو د پرم ساندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د وړور د وفات واوریدله ډیره غمجنه شوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د نیکی زړه او هسی ویرنه ی په ویر دخپل وروړ مرحوم دومیله په زړه ی د الله نقل کوم خدای تعالی د مقتول ټبر د ان عالیشان د پادشاه ظل الله ته وړندی ولری او وبخښی

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

پښتنو سو چه ورور تیر لدنیا سو نا ‏ قندهار واړه پر ژړا سو نا
زړه می په ویر کی مبتلا سو نا ‏ چه شاه محمود لما جلا سو نا

دا روڼ جهان راته تور تم دنیا + زړه د بلیتون پتیغ کړم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + د پاچهی تاج هو بر هم دینا

چه شاه محمود تیر لدنیا سو نا ‏ قندهار واړه پر ژړا سو نا

ځوان ومړه د توری نجنگ ونا + ولاړ د کام بنام و ننگ ونا
دښمن لره په نوزنگ ونا + پر میدان شیر و پلنگ ونا

افسوس چه مرگ د ده پیخوا سو نا ‏ قندهار واړه پر ژړا سو نا

محمود

ketabton.com - The Digital Library

محمودؔ ندیوازی خور ژاړي + پر مرګ د یتول کلی کور ژاړي
خپلوان لا څه پاچا د وږور ژاړي + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړي

پښتون د یتول پوا ویلا سو نا — قندهار واړه پڅر پا سو نا

اصفهان پا قد تاج نسکور عالمہ + چې شاه محمود سو ښکور عالمہ
د پښتون لمر سو تیاره تور عالمہ + راتقد دښمن بلا پیغور عالمہ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا — قندهار واړه پڅر پا سو نا

لښکر سو چپوړ پښتون ملا ړي اریان + پیخاور وطای کا شاه محمود عالیشان
پا قد سو تخت وتاج د یتول اصفهان + زړه ی راسو پر سو کا خوښی دښمنان

وایې پښتون اوس بې پاچا سونا — قندهار واړه پڅر پا سو نا

اسمان بیا دځه ستم کا څر ګند + وشلاوه تا چه د پښتون وپیوند
دښمن د بیا زمور پو پر کا خورسند + چې شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پر کور هو ویر شور و غوغا سو نا — قندهار واړه پڅر پا سو نا

هو تکو ژاړې شاه محمود څه سونا + پښتو نستا سی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر فراه څه سونا + پاچا چه وحشمت پناه څه سونا

د پښتو پرتم فنا سو نا — قندهار واړه پڅر پا سو نا

ketabton.com - The Digital Library

محمود ځوان دی ولی ولاړې لما + لیکنت وتاج ته پر څه سوی جلا
اصفهان ولی پاتې سو نا لتا + سر دړ اپورته کړه په ځکمی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه ځوا سونا — قندهار واړه پیڅره سونا

او زمنا ری دغم په کړینې فریاد + پښتون په مرګ د شاه محمود سو برباد
ژړون په تل ما و بادین سونا بناد + دسانده بنغ دی چه راو رینې باد

ماتم زده پیر و برنا سونا — قندهار واړه پیڅره سونا

ورور مقرد تامولا کی جنت + در دکی تاته په پسله مرګ راحت
روح دوه ښاد په پلوی وریځ د قیامت + مخ دوه روڼ د خدای په مهر و رحمت

د خالق د حکم تل پیرا سونا — قندهار واړه پیڅره سونا

ذکر د شاعره برګزیده زرغونه — زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لور ده په پنجوا ی
کښی او سیده د او پلارې و کا تحصیل د علوم او د فصاحت الکلام ی زده کړل
او د فضیح او شاعری و لو شتل زرغونه پیچباله د سعد الله خان نورزی وه چه نورزیا لی
زامن ی هد لود او لیتو ل د علم و هنر خاوندان و ما قد هی نقل و کا زما پلار چه زرغونی
د شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان ټول په پښتو شو نظم کا او نوم

ketabton.com - The Digital Library

ی و بوستان د پښتو چه دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پایته ورساوه
او ټول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
نور اشعار او غزلونه هم وویل او پېژمره د فصحاو ی شهرت وکاهی چه موزونانو
د روزگار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاو گلونه د پند
او نصیحت به ی لټول سپی وایی چه زرغونه کی لداره ضبحه و د خطای خورا بنه
وه کاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار سپی وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
په خپل بند خط سپی کښلی و چه مظفری ی خط ته عاجزی کاوه او دغه حکایت له سخه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د وه په زړه ی په خزانه کښلی کاوه هم

حکایت له بوستان د پښتو

او بیدلی می قصه ده — چه لشا قو هم خوبه ده
دا اختر پوری سحار — بایزید چه دو رویداب
له حمام راوتلی — یکوشه کښی تیر میدلی
امیری خاوری چا لباس — را چه کړلی ناپام
هیخ او سری سو کگم — پا میرو پیخا ورو خزم

ketabton.com - The Digital Library

بایزید پشکر کښېنو سو | د خپل ځځ پر پاکید وسو
چه زه وریسم دبل اور | چه پا ور کی سم نسکور
لا ایرو به شو بدوړم | یا به لږ شکوه کوم
هو پوه بانو ځان ایری کړ | لا لوېنی ځان پر یکړ
ځو که چه ځان ته گوری تل | خدا یته نسی کړای کتل
دوی تل یگفتار نده | لو خبره پکار نده

تواضع به سر لوړ کا
تکبر به تل خوړ کا

ذکر د عفت همراه رابعه حال ددی شاعره ما ته ندی معلوم سوی
خو لږ شو چه ښکاره ده منجد هسی ده چه دا شاعره د قندهار ده او په دوران
د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا هسی وایی چه د اشعاری ډیره دیوان ی
درلود د عندیو ه مهله رباعی ما ته صدیق او رفیق محمد طاهر بجر یانی وویلد
چه زه ی دلته پنځر اند را نقل کوم

رباعی

ketabton.com - The Digital Library

رباعی

آدمی کلی و تدرا منون یم | یا ورد غم کسوی ایرون کا
دوزخ ی روح کا پر مخ د مکلی | لوم ی د بغد د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک - مولف ددی کتاب

زه چې محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یم په قوم هوتک په زمونږ کهول
اصل ارغسان مرغوده چه زما نیکه قادر خان له هغه ځای راغی سیوی ته او سیته
وسیدی یو مدت په تاتنا د نصیب او قسمت راغی د قندهار ښار ته کښنو
لیکلی د کوکران استوګنه کوله او پیشه ی زراعت وه داود خان د پیر معمر شی
وپس د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات شو او په سغه کی چه کوکران
نومیږی ښخ شو زما پلار چه داود خان نومیږی پلار ۱۰۲۹ هجری په غوند کوران
زیږیدلی او په آوان د صباوت ی علوم لوستلی و او په ځل عصر په موزونانو
او فصحاو علماو د نامه ښاوند و او د پیر عمر قندهار تللی او د کسی خرون او بو

ketabton.com - The Digital Library

او ډیر او پښتو او لوړ ځایونه ئی لیدلي و هغه وخت چه د خان علیین مکان
حاجي میرخان یقیند بار کښ د ګرګین خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په دغو
جګړو کې ملګری وو ور سره ځکه نو له قدیم زما معرفت له دی خاندان ډیر دی
او اخلاص ئی لرم پر زړه پیله په کال ۱۱۲۲ھ هجري په د صفوي پادشاه لښکری پر قندهار
راغلی نو د جنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار ور لاپ او لیږاه او سپیتان
او ملستیا او لوړو ځایونو ته پټ نه د حاجي میرخان مدد ته راوغوښتل او له هغه
پښتو سره ئی مرګ وکړه او ډیر پښتانه د لوړزو او بارګزو او اسحق زوی لنګری
کړل د خان او پر خسرو خان ئی یرغل وکا او په دغو جنګو زما پلار د حاجي میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و په سلو وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار په سنه ۱۱۳۶ھ هجري وفات سو او یکو کړان د خپل پلار سره ښه سو
دغه مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ئی شعرونه هم ویل چه
دلته تیمناً د ده دوی رباعی راوړم او دا رباعی په صفت د تجنیس بې نظیر
دی او په [illegible] فصاحت هم مثل نلری

رباعی

په دنیا پر زړه کی اور د مینی بل سی — په اور بل ئی لمبی لګه ئی حالی بل سی
ور د مینی کله هری د زړه لا مینی — دا اور بل هیڅ کله د زړه تیل سی

رباعی

رباعي وله ایضاً رحمه الله تعالی

کړې وینې وینې تل څاڅي له زړه وتښته — څوک چه وینې تا له ځوانو یارو یره تښته
ددې وله زړه کړه وینې وینې څاڅي — چه کړه د غم لویدلی شالا کړه وتښته

اوس چه مې لږ حال د پلار او نیکه وکښیښ تفصیل حال هم کاږم او د خپل استي
لیدونکي بیخبره شم زمانه تنګه دې نابودې دنیا تاریخي قولدې واقع سوی وه چه
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجري یکو کران کښي اوس تو د تمیز ورسیدم نوی
پلار درس را اند شروع کا او ترا تلسم کال [illegible] د عمري ولوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معاني اولنور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه چه تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم د فنن ربا رته اوترا وسمه چه نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه دیم او هر کله په احسان او مرحمت د دې خاندان عالیشان
سربلند یم عمري تیر سوي په لوستلو او کښلو د کتب او لوستو د جهان بلد په هر علم
او هر زه مې هم خوښي نه کا بیلدې اشتغالو چه بل څه چه پدې اوقاتو د عمر چه مې تیر کا
یو څو کتابونه مې وکښل چه یو له دغو تښته د غذ خزانه ده او لنور دادي یو کتاب

ketabton.com - The Digital Library

کښلی دی په بیان د علوم د وفصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدی او بل
کتاب می هم د علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
بل کتاب می کښلی دی په بیان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئی نوم دی په
۱۱۳۹ سنه هجری چه دی د غه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله نه تر پیشی کا
سل طلاوی ی مانه صله نه او هر کله د اسی مراحم د پادشاه ددی فقیر غریب بیچه
د پیر دی او ارکان د دولت ابد مدت هم پیرې ی فقیر د مرحمت نظر کا خاص بیا
ها د رخان عالیمکان چه من ورځ بیقند هر د غربا و پر سر ظل د رحمت دی خالق
دی عمر د پیر کا ما لدیو دیوان د اشعارو هم ستد چه په دی وقت کی مرتب او مدون
سوی دی او غزلونه او قصائد او رباعی اری کلد چه طبع قاصر میل د شعر او وینا
کا شعرو ن کاتب هم او موزونان د روزگاری خو بنوی ځکه چه د خان ستاینه
سبه نده او پوهان لری کار عار کا تو پیخزانه کی می خپل احوال و کیښ چه
دی کتاب و ویونکی ما ته دعا وکا او هر وقت می په دعا یاد کا خپله یوه غزل
هم د لته د نمونی په طور کاتب هم چه پر صفحه د روزگار ... یادګار و ی تور
اشعار ئی په دیوان کښی یو ځای دی شایقان د علم او شعری لدیوان لولی

ketabton.com - The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک يو جام را
ستا لغم نا آرام يم آرام را

بيل مې يو د بڼګا رندارې څکم
بيرلي سو د خوبانو بند پيغام را

دنيا پاتې ده بنادي مو يو ګړي ده
يو ګړي مې خوبن کړمې کړې انعام را

د بليتون پتاريکو کې مې ځای شين سو
رنا لمر د جام د مينو نيطلام را

ناکاميو د دنيا مې کام را تريخ کا
چې مې خوږ کا کام تر خند وما نا کام را

نه نشاط سته نه مستي سته نه رندي سته
اچه سم نه بعد او بد علي الدوام را

پاه بوي سو په زړه ګي لږ څه انود کړه

محمد ته اوره ډک يو بل جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقاريه ولمن نظر فيه علينا
والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى آله واصحابه اجمعين کتاب تمام سو
پو ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المکرم ۱۱۴۲ سنه هجري پقند هار بنار او موصوف
محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمدا کثيرا
بتاريخ دهم ماه ربيع الاول سنه يکهزار و دوصد و شصت و پنج هجري نقل شده بود

ketabton.com - The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم بدستخط حقیر فقیر پُرتقصیر
نور محمد نورزی برادر عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
عبدل خان قلمی گردید   هر که خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنهگارم   این کتاب را احقر الناس محمد عباس
قوم ... در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبد اکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری باتمام قلمی شد

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English